
ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

Kč 15,–

4 prosinec
2006–7
69. ročník

OBSAH

(English summary see page no. 31)

Tvorivá mládež z vidieka v Agroinštitúte Nitra	2
Vánoční nabídka z našich škol	2
Valná hromada Asociace	3
Lesnické školství v kanadském Québecu	4
K problémovému vyučovaniu na SPoŠ	6
Komplexná odborná-didaktická exkurzia	8
Provádění protierozních opatření	9
Školy obnovy venkova	12
Informační servis	13
LEADER na finském venkově	13
„2 roky po vstupu do EU“	14
Vyhodnotenie projektu	16
Trutnovští lesáci v Pyrenejích	17
Život na školním statku	18
„Zelená vlajka“ na Liptove	21
Soutěž o Bramborový květ Vysočiny 2006	22
Opočenská škola opět vánočně	23
Vánoce brněnských zahradníků	23
Sto let	24
Na cestě k Zemědělské škole	25
Floristé v Nizozemí	26
Klíma školy a klíma triedy	27
Výlov Selibovského rybníka	28
O vínu	30
80 let Domu zemědělské osvěty	30
Contents	31

Časopis pro zemědělské, lesnické, zahradnické,
potravinářské a rybářské vzdělávání

Časopis pre poľnohospodárske, lesnícke, záhradnícke,
potravinárske a rybárske vzdelávanie

TVORIVÁ MLÁDEŽ Z VIDIEKA V AGROINŠTITÚTE NITRA

Agroinštitút Nitra aj v roku 2006 v predvianočnom období organizuje vo svojich priestoroch celoslovenskú prezentáciu odborných zručností a výstavu tvorivosti žiakov stredných škôl pôdohospodárskeho zamerania v spolupráci s **Ministerstvom pôdohospodárstva SR a Regionálnou rozvojovou agentúrou Nitra**. 14. ročník tohto odborného podujatia sa bude realizovať pod názvom „Tvorivá mládež z vidieka“.

Charakteristickou črtou projektu je prezentácia regionálnych remeselných zručností na tému Vianoce. Okrem pôdohospodárskych škôl sú pozvaní k spolupráci a partnerstvu aj niektorí vybraní ľudoví remeselníci z vidieka.

Súčasťou tohto podujatia bude znova **Celoslovenská súťaž odborných zručností žiakov SŠ pôdohospodárskeho zamerania** (so zahraničnou účasťou) v oblasti floristiky – 14. ročník pod názvom „Vianočná väzba 2006“.

Súťaž sa uskutoční dňa 12. decembra 2006 o 8,00 hod. v priestoroch Agroinštitútu Nitra, Akademická 4, Nitra.

V zmysle organizačného poriadku súťaže budú súťažiaci plniť nasledovné súťažné úlohy:

1. Vianočná kytica
2. Vianočná fantázia „Silvester“

Súťažiaci by mali komplexne preukázať svoje odborné zručnosti, návyky, ukážku výnimočného talentu s akcentom na zvládnutie problematiky s profiláciou záhradníckeho, floristického a pestovateľského zamerania.

Poslaním aktivity je podporiť využívanie výsledkov tejto činnosti vo výchovno-vzdelávacom procese, zvýšiť informovanosť a odbornosť pedagogických zamestnancov, ale i širokej verejnosti o najnovšie poznatky a trendy v oblasti floristiky.

To, že o túto súťaž je veľký záujem, zatiaľ potvrdzujú aj referencie organizátorov pripravovaného podujatia. Pre súťažiacich sú pripravené i hodnotné ceny, ktoré im ho budú ešte dlho pripomínať.

Srdečne Vás pozýva na túto aktivitu
Váš Agroinštitút Nitra

VÁNOČNÍ NABÍDKA Z NAŠICH ŠKOL

Kapr pana ministra

800 g kapra (očistený a osušený)	200 g sterilované kapiie
200 g šunky	hladká mouka
200 g kyselé okurky	rybí fond a rybí koření
200 g žampionů	sůl, pepř
	200 g oleje

Postup

Každou porci kapra naplníme plátkem šunky a asi polovicou kyselé okurky. Obalíme v mouce, do které jsme přidali rybí fond a rybí koření, sůl a pepř. Naskládáme do olejem vymazaného pekáče a pečeme. Skoro hotové posypeme udušenými žampiony a nakonec posypeme nakrájenou kapií. Podáváme s tmavým chlebem.

Kapr bez kostí

Jak na to, Vám ukáží žáci SRŠ Vodňany. Otevřete www.srs-vodnany.cz, kliknete na obrázek kapra a začne se Vám odvíjet komentovaný film.

Střední rybářská škola Vodňany

Vianočné medovníky

1 kg hladkej múky	2 vajcia
0,50 kg medu	1 káv. lyžičku perníkového
0,30 kg kryštál. cukru	korenia
1/4 l vody	0,02 kg sóda bikarbóna

Postup

Cukor s vodou povaríme, horúce spracujeme s medom. Vlažné spracúvame s múkou, do mierne vychladnutého pridávame vajcia, perníkové korenie, sódu zmiešanú s trochou múky. Vypracované cesto necháme 5 hodín odstáť. Rozvaľkáme na hrúbku 5 mm a vykrajujeme rôzne tvary. Potierame vodou alebo vajčkom pred a po pečení. Vychladnuté ľubovoľne ozdobíme.

SOU potravinárske Šurany

K ilustraci na obálce: *Protea speciosa* L. – protea význačná má stromkovitý habitus a její květy jsou purpurově červené, chlupaté. Vybráno z publikace *Allgemeines Deutsches Garten Magazin*, 1808

VALNÁ HROMADA ASOCIACE

Už třetím rokem společně

Dne 14. listopadu 2006 se v budově bývalé Integrované střední školy ve Světlé nad Sázavou (dnes součást České zemědělské akademie v Humpolci, střední školy) konalo jednání Výkonné rady Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru. Členové rady zhodnotili roční činnost a připravili zasedání všech členů Asociace na Valné hromadě. Poté – druhý den 15. listopadu – se v krásném Rytířském sále školy (nachází se v prostorách zámku) uskutečnila Valná hromada Asociace. V tomto čísle Vás seznámíme s vystoupením Ing. Jana Kota, prvního předsedy Asociace. Ve své zprávě o činnosti představil dosavadní práci vzdělávacích zařízení. K vystoupení hostů a k dalšímu programu Valné hromady se vrátíme v příštím čísle Zemědělské školy.

Dámy a pánové, vážené kolegyně a kolegové, vážení hosté,

jen málo dní nás dělí od tříletého výročí našeho prvního setkání dne 4. prosince 2003 v budově tehdejší Střední zemědělské školy v Humpolci. V tento památný den skupinka tří ředitelů středních odborných učilišť – jmenovitě Ing. Václav Kolečko, Ing. Dan Ramzer a Ing. Jan Kot, společně s třemi řediteli středních odborných škol a školních hospodářství Ing. Jaromírem Musilem, Ing. Jaromírem Benešem a Ing. Miroslavem Červeným před Vás předstoupila s připraveným návrhem založit naši Asociaci vzdělávacích zařízení pro rozvoj ve venkovském prostoru.

Tato asociace navázala na dvě předchozí sdružení a započala tak cestu na společném hájení zájmů všech škol vzniklé asociace. Zatímco rok 2004 a 2005 byl ve znamení vzájemného poznávání a určité nedůvěry, tak v roce 2006 se tyto obavy rozplynuly. Společně jsme se snažili jak ve svých krajích, tak na úrovni republiky prosazovat společné zájmy obou typů škol. Stali jsme se prostřednictvím naší asociace i členy CESHY – instituce, kterou ministerstvo školství skoro jedinou uznávalo za partnera, jenž zastupuje všechny školy v České republice.

Navíc jsme se stali prostřednictvím CESHY členy Unie svazu zaměstnavatelů, která je pravidelným členem tripartity. To nám umožnilo získávat informace o chystaných zákonech, i když bohužel bez valných úspěchů.

Rok 2006 je rokem stagnace. Vždyť celé jarní období místo toho, aby ministerstvo řešilo naše problémy, tak jako všechna další ministerstva se zapojilo do často nechutné volební kampaně, která měla po volbách za následek již 165 dní bez funkční vlády a tedy i bez ministerstev. Jinými slovy – nebylo s kým jednat a co řešit.

Proto se naše aktivity zaměřily především na spolupráci s některými institucemi. Mám na mysli Národní ústav odborného vzdělávání, tj. práci na přípravě nových maturit, nových závěrečných zkoušek a na rámcových vzdělávacích programech. V řadě případů také na projekt UNIV (Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby dospělým) a na projektech celoživotního vzdělávání. Nadále jsme se podíleli na činnosti redakční rady společného odborného časopisu Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola a samozřejmě jsme podporovali odborné soutěže zemědělských, potravinářských, rybářských a dalších oborů, organizovaných našimi školami.

Vážené kolegyně a kolegové, máme za sebou tři roky spolupráce a společného úsilí o uchování a případně zlepšení podmínek našich škol. Přes všechny společné snahy však největší kus práce ve prospěch své školy museli vykonat každá ředitelka a každý ředitel se svými spolupracovníky a jen na nich ležel největší podíl úspěchů i neúspěchů za postavení každé školy v daném regionu.

Vážení přátelé, dovoluji mi, abych tedy alespoň připomněl aktivity členů rady v tomto roce:

15. 2.	Jihočeská univerzita České Budějovice – jednání o biotechnologiích
21. 2.	předvádění zemědělské techniky v Uhlířských Janovicích – zajišťovalo SOU Hubálov
3. 3.	účast předsedy Asociace na připomínkování zákona na MZe ČR
29.– 30. 3.	účast předsedy a místopředsedy na jednání CESHY v Telči
19. 4.	soutěž dovedností učebního oboru opravář zemědělských strojů v Boru u Tachova

4. 5. celorepublikové soutěže dovednosti OZS v Novém Strašecí, spojené s jednáním NÚOV ke Kvalitě I tohoto oboru za účasti členů výkonné rady
16. 5. školská komise Agrární komory ČR – účast dvou členů výkonné rady
17. 5. jednání výkonné rady v Kroměříži
- 21.–23. 8. účast na jednání komunitních škol v Borech u V. Meziříčí
19. 9. školská komise Agrární komory ČR – účast dvou členů
- 3.–4. 10. jednání CESHY v Telči – účast předsedy místopředsedy výkonné rady

16.–18. 10. CESHY Luhačovice, jednání středních škol

V průběhu celého kalendářního roku 2006 účast řady členů naší Asociace na projektu IQ AUTO (Inovace kvalifikace profesní přípravy) a na projektu ENERSOL (zaměřen na úspory energie a obnovitelné zdroje energie).

Na závěr své zprávy mi dovoluji, abych poděkoval všem členům Výkonné rady Asociace, tajemnici naší Asociace paní Zachové, ale i všem hostům, kteří mezi nás přicházeli a pomáhali nám často radou, ale někdy i z titulu své funkce, řešit naše problémy.

LESNICKÉ ŠKOLSTVÍ V KANADSKÉM QUÉBECU

V současnosti je Kanada druhou největší zemí světa s rozlohou 9 976 197 km² – z toho je 755 169 km² vodních ploch a dělí se na deset provincií a tři samostatná teritoria v severní části (Northwest, Nunavut a Yukon). Druhou největší provincií je právě Québec, který má rozlohu 1 648 000 km², je nejlidnatější provincií země a má pouhých 7,6 milionu obyvatel. Severní oblasti provincie jsou téměř liduprázdné, a tak pouze jižní část při hranicích s USA je osídlena dle našich evropských představ. Tato minimální lidnatost pak přímo ovlivňuje i školství, včetně lesnického, což je patrné i ze školského zákona, který je v každé provincii odchylný.

Další zvláštností, která ovlivňuje život v této provincii, je skutečnost, že Kanada je bilingvistickou zemí s rovnoprávným používáním angličtiny a francouzštiny. Právě Québec je jednou z posledních bašt země, kde se užívání francouzského jazyku udrželo dodnes, a to i přes působení mocného anglicky mluvícího souseda – USA – jehož zejména ekonomický vliv v provincii je značný.

Základní školství v Québecu

Vzdělání v této provincii je čtyřstupňové. První dva stupně zahrnují základní bezplatné školství a další dva jsou již specializované. První stupeň vzdělání představují školy s docházkou od 6 do 12 let a v tomto šestiletém stupni se probírají základní předměty s výrazným posílením druhého jazyka, matematiky s využitím počítačů, ale také tělesné a hudební výchovy. Do školy se chodí i v sobotu, od vyšších ročníků jsou organizovány hodiny s počítačem a probíranou látkou. Program je uzpůsoben tak, že sobotní výuka

prakticky představuje zpětnou vazbu, která umožňuje vyučujícím ověření probíraného učiva. Domácí úkoly se domů nenosí, výuka je jen v dopoledních hodinách.

Druhý stupeň zajišťuje další pětiletou výuku. V posledních 18 měsících si žáci volí vhodné specializace, které jsou z hlediska povolání v oblasti zajímavé a prospěšné. *Jako příklad uvedu výrobu javorového cukru, sirupu či másla (450 g másla stojí 5 CAD = 20 Kč) Každý strom cukrového javoru (Acer sacharrum) bývá navrtán maximálně dvěma vývrty ve výšce od 100 do 180 cm do hloubky maximálně 4 cm a získaná míza je pak dále zpracovávána.* Dále jsou tito mladí pracovníci zaměstnáváni např. v rybolovu. Vzdělání v tomto stupni postačuje na vykonávání nejnižší lesnické funkce, tzv. lesnického dohláze.

Do druhého stupně musíme zařadit i vzdělání národnostními menšin a původního obyvatelstva, které většinou v tomto stupni vzdělání končí i když provinční vládní organizace jsou k původnímu obyvatelstvu velmi vstřícné. Jedná se v první řadě o původní indiánské obyvatelstvo. Kolem 10 % žije v rezervacích se školami, učiteli a je zde dodržována pravidelná školní docházka. Zbytek populace je skupinovitě rozptýlen. V Québecu žije převážně jedna z šesti amerických indiánských kultur – Woodland indiáni, kam patří Algonquini, dále kmeny Cree, Malecite, Mi'kwak, Naskapové, Ojibwaové a Montagnaisové. Celkem se jedná v provincii o 18–20 000 obyvatel. Zde výuka probíhá buď s jednotlivými učiteli se širokými znalostmi v mnoha předmětech, nebo i pomocí televizních programů. Objevují se tu první stopy po lesnických disciplínách, různé kurzy zejména v oblasti lovu, zpracování kožešin apod.

Druhou samostatnou vrstvou obyvatel v provincii jsou Inuité (singulár Inut). V překladu se jedná o obyvatele severských oblastí, které někdy nazýváme Eskymo či Eskymáci. Toto označení je považováno za hanlivé (Eskymo znamená pojídač syrového masa), zatímco Inut v překladu značí člověk. Tady je zabezpečení vzdělání velmi náročný úkol, dlouho byl jazyk Inuitů pouze hovorový, dnes je již i psaná forma, sestavená na základě latinky. Školství je zde na počátku snah za ukončení negramotnosti.

Počátky lesnického školství

O studiu na lesnické škole můžeme hovořit až ve třetím stupni. V provincii je celkem 41 škol označovaných jako CEGÉP (College d'enseignement general et professionnel), které vzdáleně připomínají naše průmyslové školy, a 6 z nich má speciální lesnické zaměření. (Jedna škola je soukromá, ale ta nemá lesnickou specializaci.) Uvedené školy jsou dvouleté, studenti, kteří se chtějí ještě dále vzdělávat na univerzitách musí studovat tři roky. Tyto školy představují hlavní nosný program vzdělávání a jsou bohatě dotovány stipendii, přes 15 000 studentů ročně dostává podporu – převážně od provinční vlády.

Nejznámější lesnickým CEGÉP je škola v St. Foy v sousedství hlavního města provincie, zvaného též Québec. Ročně zde studuje 300 studentů, v třetím roce jen 70 a okolo 10 % připadá na studentky. Studium je velmi náročné a dělí se do tří kategorií: základní studijní látka v rozsahu asi 25 % z celkového učiva s předměty chemie, fyzika, biologie, jazyky apod., dále základní odborné předměty v rozsahu kolem 30 % (např. dendrometrie, nauka o dřevě, dendrologie ad.) a ostatní jsou specializované lesnické předměty (pěstování lesů, lesnická taxace, těžba apod.). Školy nemají vlastní školní polesí, a protože praktická cvičení jsou nezbytnou náplní, jsou studijní praxe smluvně zajištěny u 12 různých subjektů. Pracovní den praxe je od 8,00 do 16,00 hodin.

Studium je zakončeno závěrečnou zkouškou a diplomem (Diplomé de études collegiales) Tento stupeň vzdělání umožňuje zařazení v lesnické nomenklatuře až po místo lesního technika.

Vysokoškolské lesnické vzdělávání

Nejvyšší čtvrtý stupeň představují univerzity. V provincii jsou tři se studijním jazykem anglickým (McGill, Concordia, Bishops Uni) a čtyři se studijním jazykem francouzským (Lavalova univerzita, univerzita v Québecu, Montrealu a Sherbrook. Neznámější a nejprestižnější je Lavalova univerzita, kterou podrobně znám a mohu popsat.

Univerzita Laval byla založena r. 1852 a v současnosti se skládá z 15 fakult a 9 dalších specializovaných škol různého typu. Studuje na ní okolo 32 000 studentů v 360 různých programech úrovně bakalářů, úrovně magisterské a doktorandské. Univerzita je vystavěna na ploše 190 hektarů a fakulty jsou umístěny v 29 budovách. Celý univerzitní „campus“ je doplněn bohatou infrastrukturou nejrozličnějších služeb, nákupních středisek, zdravotnických zařízení, kostelů, bank, sportovních zařízení apod.

Na přelomu století v r. 1907 byla založena zeměměřičská fakulta a o tři roky později fakulta lesnická, obě jsou sloučeny do jedné fakulty (Fakulté de Foresterie et de Géomatique) V současnosti se fakulta dělí do dvou samostatných jednotek, které jsou doplněny třemi výzkumnými pracovišti. Celkem je v ní zaměstnáno přes 100 vysokoškolských profesorů. Fakulta je ve svém oboru v provincii jediná, která zabezpečuje vzdělání na všech třech úrovních studia (bakalářské, magisterské a doktorandské). Studuje na ní kolem 750 studentů, z toho 25 % žen a kolem 40 % zahraničních studentů. Lesnictví je možné studovat ve třech základních specializacích, a to:

- Hospodářská úprava lesa se zaměřením na životní prostředí
- Program lesnických operačních systémů doplněný kooperačním programem v ekonomice, bezpečnosti a ochrany člověka ad.
- Dřevařství a zpracování dřeva

Ke studiu slouží 20 velmi dobře vybavených laboratoří a školní les o výměře 6 686 ha (Foret Montmorency).

Absolventi jsou sdruženi v organizaci Ordre des ingénieurs forestiers du Québec, která byla založena v r. 1921 a sdružuje v současnosti 1 900 inženýrů, pracujících v provincii. Vynikající je široké uplatnění absolventů ve státní a provinční správě, v soukromých firmách, v poradenských službách, dřevařském a papírenském průmyslu, ve výzkumných ústavech, ochraně krajiny a životního prostředí, v mezinárodních projektech atd.

Nově je zavedeno studium (magisterské) v agroforestry a specializovaný program je pro doktorandské studium, které je zaměřeno do sféry obhospodařování lesů, lesnické biologie a genetiky, lesnické ekologie a půd, lesnické ekonomiky, životního prostředí a významu lesů pro člověka, vodohospodářství, těžby dřeva a mapování, pěstování lesů a tropického lesnictví. V dřevařství je doktorandské studium zaměřeno na oblast studia vlastností o využití dřevní hmoty, studia o mechanických, chemických a biologických vlastnostech a na možnosti zužitkování dřevní suroviny.

Při fakultě pracuje i lesnický biologický ústav, který řeší ve spolupráci s dalšími univerzitami oblast ochrany lesů, biodiversity, zvyšování produkce, péči o zvěř, vodní zdroje, ochrany před požáry ad. Trvale zaměstnává 30 výzkumníků, v rámci doktorandské přípravy je zaměstnáno kolem 70 dalších pracovníků a poradců v řadě vysokoškolských profesorů. Od r. 1994 byla zřízena i specializovaná katedra, sledující potřeby strategického plánování, zabezpečení trvalosti produkce, úpravu krajiny, trvale udržitelný stav zvěře, přípravu politických rozhodnutí apod. Obsazení má 7 profesorů, 7 profesionálních lesnických zaměstnanců, 30 studentů v rámci studijních prací.

Snad jen k závěru o této mimořádně výkonné fakultě lze dodat i to, že dlouhodobě spolupracuje zejména ve francouzské oblasti s univerzitami a ústavy v Maroku, Zambii, Zaire a dalšími 20 zeměmi, v kterých je spolupráce smluvně dlouhodobě zakotvena.

Závěr

Kanadské a zejména québecké lesnictví stojí před rozsáhlými úkoly, pro které bude v blízké budoucnost potřeba

vzdělat další tisíce lesnických odborníků. Proto by bylo rozumné v blízké budoucnosti prohloubit bilaterální vztahy a zároveň změnit učební curriculum v oblasti, která je v těchto provinciích využitelná a potřebná. Počátky spolupráce byly dány – zájezd studentů a pracovníků VOŠL a SLŠ Trutnov pod vedením autora do CEGEP v St. Foy, či odborná stáž autora do Québecu a Ontaria ad.

Nedostatkem některých učitelů u nás je mizivé procento odborných pojednání či prezentací na nejrůznějších sympoziích, chybějící osobní kontakty a stále připomínaná nedostatečná jazyková erudice. Rychlá reakce na nové přístupy v agroforestry, propojení s dřevařstvím, posílení i znalostí v humanitním směru či v geografii představuje jen mizivé procento nových směrů, které se prosazují do vzdělání lesnických studentů v blízké budoucnosti.

Bylo by možné mnoho napsat, poukázat na nové přístupy, myšlenky, postupy. Několik stran tisku na obšírnější pojednání je málo. Zamyslet se ale může každý. Prosazovat nové metody, modifikovat starší, rozšířit snahu po sebevzdělání ad., to vše také dokáže pozitivně ovlivnit naše lesnictví, které v současnosti prožívá těžké chvíle. Je třeba pomoci!

Dr. Ing. Eugen Král, CSc.
VOŠL a SLŠ Trutnov

K PROBLÉMOVÉMU VYUČOVANÍU NA SPOŠ

Úvod

Už v období renesancie medzi najdôležitejších učencov, aj z pohľadu problémového vyučovania, patrili J. A. Komenský, zakladateľ didaktiky a triedno-hodinového systému. Jeho kniha „Didactica magna“ predstavuje v dejinách pedagogiky prvé systematické dielo o výchove a vzdelávaní, obsahujúce súhrn takmer všetkých vtedajších pedagogických pojmov. Novoveká pedagogika má viacero predstaviteľov medzi nimi aj J. J. Rousseaua. Ako zástanca práv dieťaťa sa stáva zakladateľom prirodzenej a slobodnej výchovy. Rešpektoval prirodzenosť dieťaťa a jeho vekové zvláštnosti, podporoval rozvoj maximálnej samostatnosti a rozvoj tvorivých schopností.

Prvá ucelenejšia a systematickejšia teória problémového vyučovania, ktorá mala veľký vplyv aj na pedagogickú prax, vznikla na začiatku 20. storočia v USA. Jej najvýznamnejším predstaviteľom bol John Dewey. Centrum výchovy sa presunulo z učiteľa na žiaka. Úlohou myslenia je nájsť

riešenie, pričom základnou metódou k hľadaniu správneho riešenia je činnosť, experiment a skúsenosť.

Problémovému vyučovaniu venovali pozornosť napríklad aj A. N. Diesterweg, K. D. Ušinskij, G. Petty, W. Okoň, J. Linhart, L. Ďurič, M. Zelina, E. Stračár, J. Skalková, I. Turek a ďalší. V pedagogickom slovníku je problémové vyučovanie charakterizované ako vyučovacia metóda, resp. typ výučby, ktorý predpokladá riešenie problémov samotnými žiakmi.

Inštitucionálny výskum (Rozvoj kognitívnych schopností žiakov prostredníctvom problémového vyučovania na stredných pôdohospodárskych a potravinárskych školách, E-XXV) zameraný na modernizáciu vyučovania sa pokúša zistiť, ako sa uplatňujú niektoré aktivizujúce metódy vyučovania (problémové vyučovanie) na 5 vybraných stredných pôdohospodárskych školách v SR. Predpokladáme, že niektoré údaje aspoň čiastočne prispievajú do mozaiky poznatkov o tejto aktuálnej tematike.

Skúmaná problematika

Aby sme mohli hovoriť o aktivizujúcom vyučovaní, je nevyhnutné uplatňovať také metodické postupy, ktoré nepredkladajú žiakom poznatky v hotovej podobe, ale umožňujú priame pozorovanie, manipulovanie s predmetmi, riešenie problémov, samostatnú prácu – buď teoretického alebo praktického charakteru, ktorá predpokladá tvorivú myšlienkovú činnosť. A tak v súvislosti s cieľom výskumu nás zaujímajú nasledovné skutočnosti:

- názory žiakov, ako pociťujú realizáciu aktivizujúcich metód na vyučovacích hodinách,
- názory učiteľov na využívanie aktivizujúcich metód (problémového vyučovania) a na tvorivosť vo vlastnej práci,
- názory na materiálno-technické zabezpečenie a používanie učebných pomôcok zvlášť pri problémovom vyučovaní.

Uvádzame len niektoré údaje, spracované zo vzoriek niektorých škôl a respondentov, tvorených náhodným výberom, ktorý predstavujú 3 skúmané školy, 381 žiakov a 63 učiteľov. Účastníkmi sú žiaci 2., 3., a 4. ročníkov rôznych študijných odborov, napr. agropodnikanie so zameraním na služby, alebo manažment, veterinárstvo, alebo potravinárstvo. Oslovení pedagógovia boli učitelia odborných, ale i všeobecno-vzdelávacích predmetov rôzneho veku.

Vychádzajúc z cieľa výskumu sme si stanovili nasledovné pracovné hypotézy:

1. Predpokladáme, že problémové metódy vyučovania nachádzajú na našich školách uplatnenie a každý učiteľ ich použil aspoň jedenkrát počas svojej praxe.
2. Predpokladáme, že vyučovanie pomocou problémových metód prebieha zriedkavo.
3. Predpokladáme, že pri vyučovaní pomocou problémových metód sa využívajú špeciálne pomôcky, ktoré v prevažnej miere zabezpečuje škola.
4. Predpokladáme, že učitelia považujú problémové metódy vyučovania za náročné na čas.
5. Predpokladáme, že vybavenie škôl nie je prispôbené vyučovaniu pomocou problémových metód.

Na získanie údajov a overenie pracovných hypotéz sme zvolili empirický výskum ex post facto a využili metódu dotazníka so 17 zatvorenými položkami pre jeho racionálnosť, produktívnosť a zároveň najlacnejšiu techniku zberu informácií.

Uvedomujeme si, že pri dotazníku, ako metóde pedagogického výskumu, výskumník nezískava objektívne údaje, ale názory žiakov a učiteľov na skúmané javy.

Skôr, ako sme aplikovali konečnú podobu dotazníka, overili sme si jeho platnosť a časové trvanie v rámci predvýskumu na vzorke 25 žiakov. Predvýskum ukázal, že otázky sú pre žiakov zrozumiteľné a časovo ich zvládnu za 10 až 15 minút. U časti pedagógov bol zaznamenaný mierne odmietavý postoj. Údaje získané dotazníkom hodnotíme kvalitatívne aj kvantitatívne.

Niektoré výsledky a overenia pracovných hypotéz

Hypotéza č. 1 bola zameraná na zistenie a uplatnenie problémových metód v praxi. Táto hypotéza sa potvrdila. 82 % učiteľov využíva pri výučbe svojho predmetu problémové metódy vyučovania a len 18 % učiteľov tieto metódy nepoužíva alebo ich používa len zriedka. Týmto sa potvrdil náš predpoklad, že každý učiteľ aspoň raz použil problémové metódy vo vyučovaní.

Hypotéza č. 2 sa potvrdila, t.j. podľa predpokladu len 14 % učiteľov používa problémové metódy vyučovania na každej vyučovacej hodine a 23 % učiteľov používa spomínané metódy raz za týždeň. Z celkového počtu opýtaných až 63 % učiteľov využíva problémové metódy len zriedkavo.

Hypotéza č. 3 sa nepotvrdila, pretože väčšina učiteľov (41 %) sa vyjadrila, že špeciálne pomôcky pri vyučovaní problémovými metódami nepoužíva. Najzávažnejším dôvodom pre túto skutočnosť je zrejme situácia s dostupnosťou pomôcok na školách. Až 63 % učiteľov sa vyjadrilo, že dostupnosť pomôcok na školách je nedostatočná a 5 % učiteľov dokonca považuje pomôcky na školách za nedostupné. V tejto súvislosti sme sa pýtali učiteľov, či si pomôcky na vyučovanie problémovými metódami pripravujú svojpomocne, na čo 41 % učiteľov odpovedalo, že áno a rovnaký počet učiteľov si pomôcky na vyučovanie svojpomocne pripravuje len zriedka.

Hypotéza č. 4 sa potvrdila. Z výsledkov rozboru dotazníka sme zistili, že až 77 % učiteľov považuje problémové metódy vyučovania za náročnejšie na čas v porovnaní s klasickými metódami. Najpravdepodobnejším dôvodom tohto javu je nevyhovujúce rozdelenie vyučovacej hodiny do jednotlivých fáz. Učitelia venujú problémovému vyučovaniu na hodine priemerne 15–20 minút.

Hypotéza č. 5 sa potvrdila ako už vyplýva aj z hypotézy č. 3. Vybavenie škôl považuje 63 % učiteľov za nedostatočné, pričom uviedli, že najnovšie pomôcky sú z roku 1990. Rovnako z tvrdení učiteľov vyplýva, že poškodené pomôcky a technika sa neopravujú. Táto situácia je spôsobená nedostatkom financií v škole.

Na základe poznatkov získaných vo výskume sme dospeli k záveru, že ak chceme zabezpečiť častejšie využívanie problémových metód vyučovania v praxi, je potrebné urobiť nasledovné opatrenia:

1. Zabezpečiť kvalitné učebnice, ktoré by rešpektovali požiadavky vyplývajúce z charakteru problémových metód.
2. Zabezpečiť výrobu učebných pomôcok.
3. Rozpracovať príklady problémových úloh pre jednotlivé učebné predmety.
4. Rozšíriť úroveň vedomostí v oblasti problémového vyučovania u absolventov vysokých škôl.

5. Zlepšiť informovanosť učiteľov v oblasti problémového vyučovania na školách.
6. Zabezpečiť prispôsobenie učebných osnov a štruktúry hodiny problémovým metódam vyučovania.
7. V rámci 30% možnosti inovácie učebných osnov vytvoriť priestor pre dvojhodinové vyučovacie jednotky pre využitie problémového vyučovania.

Záver

Príspevok je zameraný na využívanie niektorých problémových metód v praxi a ich propagáciu. Ciele, ktoré sme si stanovili, boli čiastočne splnené. Učitelia odpovedali na jednotlivé otázky v dotazníku podľa svojich skúseností. Dotazník nepriamo splnil aj úlohu propagácie problémového vyučovania, keďže donútil učiteľov zamyslieť sa nad aspektmi problémového vyučovania. Vďaka tejto skutočnosti je väčšia pravdepodobnosť komunikácie a odovzdávania si skúseností medzi učiteľmi navzájom.

Ing. Miroslav Ivánek

Katedra pedagogiky a psychológie FEM, SPU Nitra

KOMPLEXNÁ ODBORNO-DIDAKTICKÁ EXKURZIA

jedna z metód zefektívňovania vyučovania

Katedra zoológie a antropológie a Katedra botaniky a genetiky Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre zorganizovala pre učiteľov biológie v rámci projektu KEGA 3/3042/05 didakticko-odbornú exkurziu do Prírodovedckého múzea vo Viedni. Exkurzie sa zúčastnilo 40 učiteľov biológie základných a stredných škôl Nitrianskeho kraja, ktorí dlhoročne spolupracujú s biologickými katedrami UKF pri výchove budúcich pedagógov.

Viedenské Prírodovedecké múzeum bolo vybudované za vlády Františka Jozefa I. a otvorené v roku 1889. Časť zbierok pochádza od cisára Františka Štefana Lotrinského (1708-1765), manžela Márie Terézie. Múzeum zhromažďuje doklady o živej aj neživej prírode, časť z nich vystavuje pre verejnosť. Prevažná časť je ale uložená v depozíte múzea. Múzeum ročne navštívi vyše 300 000 osôb, z toho 60 000 žiakov a študentov. Prehliadka bola zameraná na návštevu:

a) **Geologického oddelenia**, ktoré sa nachádza na zvyšnom prízemí. Návštevníkov zaujmú najmä: obrie kryštály, kytice z drahých kameňov, najväčšia zbierka meteoritov na svete, planetostroj z r. 1750 (mechanický model slnečnej sústavy), mesačný kameň a iné.

b) **Antropologického oddelenia**, ktoré prezentuje vývoj človeka, modely neandertálcov, zbierky kostí, vlasov a pod.

c) **Zoologická expozícia** upúta pozornosť: Neptunovými pohármi (hubky), modelom termitiska, kostrou latimerie podivnej, anakondy, vypreparovanou hatériou novozélandskou, galapágskymi korytnačkami, gaviálom indickým, zástupcami vtákov rodu kiwi, čelustami veľryby, vypreparovaným nosorožcom jávanským, skupinou bizónov európskych, zbierkou hlasových ústrojov vtákov a vtáčích vajec.

d) **Edukačné oddelenie** sa nachádza na poschodí, žiaci pracujú s mikroskopmi, sledujú život jednobunkovcov v rôznych senných nálevoch.

e) **Život v teráriách**, umiestnených na chodbách múzea a v prízemí a život v akváriách, ktoré sa nachádzajú v prízemí.

Po prehliadke múzea nasledovala prehliadka historického centra Viedne, spojená s návštevou Dómu sv. Štefana, Hofburgu (areál, parky a záhrady) a Radničného námestia.

Počas cesty do Viedne učitelia dostali metodické materiály k organizovaniu odborných exkurzií a vzorové pracovné listy, využiteľné na hodinách biológie. Materiály pripravila PaedDr. Anna Sandanusová a PaedDr. Janka Schlarmanová, PhD., riešiteľky projektu KEGA a odborné asistentky Katedry zooógie a antropológie FPV UKF v Nitre. V záverečnom hodnotení exkurzie sa jej účastníci pozitívne vyjadrili k organizovaniu metodických akcií pre učiteľov biológie a prírodovedných predmetov.

Fotogalériu a podrobnosti o podujatiach pre učiteľov sa dozviete na adrese: www.fpv.ukf.sk/kza

PaedDr. Anna Sandanusová
Katedra zoológie a antropológie UKF v Nitre

PORADENSKÉ OKÉNKO

Aktuální informace nám přináší metodici-poradci z regionálních pracovišť
Ústavu zemědělských a potravinářských informací Praha

PROVÁDĚNÍ PROTIEROZNÍCH OPATŘENÍ

ve zranitelných oblastech

Půda jako jeden z hlavních zdrojů biosféry je omezený a nenahraditelný přírodní zdroj. Intenzivní využívání půdy pro zemědělskou výrobu a velkoplošné odlesňování porušilo postupně přirozený kryt půdy a vystavilo její povrch působení erozivních sil. Rozvinula se eroze, spočívající v destrukčním účinku vody a větru na půdní povrch. Eroze vede ke ztrátě nejúrodnější vrstvy půdy, jejíž nahrazení trvá stovky let.

Intenzifikace zemědělské výroby vyžadovala v minulosti tvorbu velkých půdních celků, výrazné zvýšení podílu orné půdy a hospodářské plány zemědělských družstev předepisovaly minimální výměry jednotlivých druhů pěstovaných plodin bez ohledu na sklonitostní poměry regionu. Používání těžkých mechanismů podporovalo velké bloky půdních celků, pokud možno s monokulturami, a způsob obdělávání pozemků nerespektoval zásady protierozní ochrany. Snížení úrodnosti půdy bylo eliminováno dodáváním nadměrných množství průmyslových hnojiv, které nemohly pěstované plodiny využít. Tyto látky pak byly spolu s půdními částicemi transportovány do vodních toků a nádrží tam způ-

sobovaly eutrofizaci vody. Hospodářsko-technické poměry záleží především na užívání a obhospodařování půdy, na volbě a polohovém rozmístění kultur, na jejich zařazení do vhodného osevního postupu a na provedení různých technických zásahů. Jsou důležitým činitelem, který může kladným i záporným způsobem ovlivnit intenzitu erozních procesů.

Vznik a průběh erozních procesů je ve většině případů vyvolán přívalovými srážkami, které jsou charakterizovány vysokou intenzitou, krátkou dobou trvání a malou zasaženou plochou. Zvláště nebezpečné jsou zejména extrémní přívalové deště, s úhrnem srážek nad 20 mm. Povrchový odtok vznikající z těchto srážek rychle kumuluje a má výrazné erozní a transparentní charakteristiky. V některých může být dominantním erozním faktorem povrchový odtok z tajícího sněhu. Erozivní účinek dešťových srážek je dán jejich kvalitativními charakteristikami, především jejich intenzitou a kinetickou energií, nebo jejich kombinací. Erozní a transportní činnost povrchového odtoku se

obecně vyjadřuje v závislosti na jeho kvantitativních charakteristikách (např. objemu průtokové vlny, kulminačním průtoku apod.) nebo charakteristikách kvalitativních (např. rychlosti proudění, tangenciálním napětí). Vodní erozi výrazně ovlivňují sklon, délka a tvar svahu, v menší míře se také uplatňuje expozice svahu. Eroze mívá největší intenzitu na půdách, na nichž byl porušen původní porost, tedy převážně na zemědělských půdách zbavených porostu z různých důvodů (výstavba sídliště, komunikací, výcvikových prostorů, apod.). Každý zásah do přirozeného vegetačního krytu půdního povrchu je nutno posuzovat z hlediska možných důsledků, vyúsťujících obvykle v intenzivní erozní procesy, a proto se v každém připravovaném projektu mají navrhnout účinná protierozní opatření.

Sklon svahu je jedním z rozhodujících erozních faktorů. Jeho vliv může být ostatními faktory (např. vegetačním, půdním i hospodářsko-technickým faktorem) zeslaben, nikdy však plně potlačen. Vliv délky svahu není jednoznačný a v důsledku působení ostatních faktorů se neprojevuje vždy stejně výrazně. Zpravidla však při rostoucí délce svahu a dostatečně dlouhé době trvání deště, převyšující dobu koncentrace povrchového odtoku, se intenzita eroze zvyšuje podle exponenciální závislosti. Působení vegetace na průběh a intenzitu erozních procesů se projevuje ochranou půdního povrchu před přímým dopadem dešťových kapek, podporou vsaku do půdy, retardací povrchového odtoku, zpevněním půdy kořenovým systémem a zlepšením celkových fyzikálních, chemických a biologických vlastností půdy.

Ztráta půdy při erozních procesech postihuje nejvíce zemědělství. Ztráta je trvalá, protože ani v případě, že půda ve formě sedimentu je po svém zachycení vytěžena, pouze zcela výjimečně se vrací zpět na pozemek. Uvolňování a odnos částic se často děje ve velkém měřítku. Mnohdy

se při intenzivních srážkách smyje mělká půdní vrstva a obnaží se půdní podklad, což má při dlouhodobém procesu tvorby nové půdy pro zemědělskou i lesní výrobu velmi nepříznivé důsledky. Spolu s půdními částicemi je ze zemědělských pozemků přinášeno i velké množství živin. Jemnozrnné sedimenty v toku pak negativně ovlivňují kvalitu vody a poskytují životní podmínky organismům a rostlinám náročným na živiny ve vodě i v půdě, čímž dochází ke změnám v biologických charakteristikách toku – změna oživení i břehového porostu. Bujná vegetace zvyšuje drsnost břehů, snižuje kapacitu koryta a průtočnou rychlost, čímž se opět urychluje zanášení a zvyšuje hladina vody. Negativní dopady těchto nežádoucích skutečností se projevují zejména při povodňových situacích. Spolu s jemnými půdními částicemi jsou do toku přinášeny i toxické látky aplikované při ochraně rostlin nebo hnojení (zejména pesticidy a těžké kovy). Živiny transportované do nádrže (hlavně N a P) jsou zdrojem eutrofizace, která sice zvyšuje biologickou hodnotu vody, ale současně hrozí kyslíkovou havárií. Splaveniny tedy negativně ovlivňují kvalitu vody v nádržích.

Provádění protierozních opatření ve zranitelných oblastech stanovuje nařízení vlády č. 103/2003 Sb., v § 11, která jsou zaměřena především na:

- (1) Vhodná agrotechnická protierozní opatření ve zranitelných oblastech, která odpovídají stanovištním podmínkám, se provádějí na půdách ohrožených erozí, jejichž skupiny jsou uvedeny v tabulce č. 5 přílohy č. 2 k tomuto nařízení.
- (2) Z důvodů ochrany půdy před erozí a vod před znečištěním se nesmí pěstovat širokořádkové plodiny (kukuřice, slunečnice, sója, bob, brambory apod.) na pozemcích se sklonitostí nad 7° (čtvrtá číslice kódu bonitované půdně-ekologické jednotky je 4 a více), které přiléhají k vodnímu toku nebo k jinému vodnímu útvaru.

Tabulka č. 5 z přílohy č. 2 nařízení: Skupina půd ohrožených erozí

Klimatický region (KR) ^{*)}	Skupina půd ohrožených erozí	
	Hlavní půdní jednotka(HPJ) ^{**)}	Účelová charakteristika
0–9	08, 14, 15, 19, 24, 25, 26, 43, 47, 48, 49	půdy se sklonitostí 7°–12° čtvrtá číslice kódu BPEJ je 4–5
0–9	40, 41	půdy se sklonitostí 12°–17° čtvrtá číslice kódu BPEJ je 6–7
0–9	40, 41	půdy se sklonitostí > 17° čtvrtá číslice kódu BPEJ je 8–9
0–9	77, 78	strže, půdy se sklonitostí > 25° čtvrtá číslice kódu BPEJ je 8–9

^{*)} 1. číslice pětímístného kódu BPEJ

^{**)} 2. a 3. číslice pětímístného kódu BPEJ

- (3) Na půdách bez rostlinného pokryvu se sklonitostí nad 12° (čtvrtá číslice kódu bonitované půdně-ekologické jednotky je 6 a více) se nesmí používat žádné dusíkaté hnojivé látky.
- (4) U trvalých travních porostů na půdách se sklonitostí nad 7° (čtvrtá číslice kódu bonitované půdně-ekologické jednotky je 4 a více) je při používání dusíkatých hnojivých látek omezena jednorázová dávka na 80 kg celkového dusíku . ha⁻¹.
- (5) Na svažitých orných půdách bez porostu se sklonitostí nad 3° (čtvrtá číslice kódu bonitované půdně-ekologické jednotky jiná než 0) je nutné nejdéle do 24 hodin po aplikaci zapravit dusíkaté hnojivé látky do půdy.
- (6) Na pastvinách nesmí dojít k nevratnému poškození drnu a rozbahnění povrchu, ani v případě celoročního pobytu zvířat. Z pastevního využívání pro skot jsou vyloučeny zemědělské pozemky se sklonitostí nad 17° (čtvrtá číslice kódu bonitované půdně-ekologické jednotky je 8 až 9).

V obecném měřítku lze pro protierozní opatření na orných půdách zvolit kombinaci opatření, která jsou nejvhodnější na dané podmínky a lokalitu.

a) organizační opatření

- delimitace kultur zatravněním a zalesněním,
- protierozní rozmístování plodin v osevních postupech,
- pásové střídání plodin,
- změna velikosti a tvaru pozemku;

b) agrotechnická opatření

- vrstevnicové obdělávání,
- půdo-ochranné zpracování půdy s ponecháním organických zbytků na povrchu půdy,
- mulčování,
- výsev do ochranné plodiny nebo strniště,
- setí do hrubé brázdy,
- přerušované brázdování;

c) technická opatření

- terasování,
- průlehy,
- terénní urovnávky,
- ochranné hrázky,
- srubové přepážky,
- příkopy,
- protierozní kanály,
- polní cesty s protierozním charakterem,
- protierozní nádrže,
- sanace strží, úvozů.

Vhodná protierozní opatření volíme na základě znalosti místních podmínek, způsobu hospodaření, vybavenosti strojního parku a v neposlední řadě na finančních možnostech zemědělského podniku při realizaci složitějších protierozních opatření.

Školám, školním hospodářstvím a centrům odborné přípravy doporučujeme následnou literaturu:

- Holý, M.: Eroze a životní prostředí, ČVUT Praha, 1994.
- Dostál, T. – Váška, J. – Vrána, K. – Klik, A.: Vodní eroze, Katedra hydromeliorací a krajinného inženýrství, Fakulty stavební, ČVUT Praha, 1996.
- Vrána, K. – Dostál, T. – Zuna, J. – Kender, J.: Krajinné inženýrství, ČKAIT Praha, 1998.
- Janeček, M. a kol.: Ochrana zemědělské půdy před erozí. Metodika pro zavádění výsledků výzkumu do zemědělské praxe č. 5/1992, ÚVTIZ Praha.
- Holý, M.: Protierozní ochrana, SNTL, ALFA, Praha, 1978.
- Pasák, V. a kol.: Ochrana půd před erozí, SZN Praha, 1984.
- Pobědinskij, A., V. – Krečmer, V.: Funkce lesů v ochraně vod a půd, SZN Praha, 1984.
- Nařízení vlády č. 103/2003 Sb.

Ing. Jan Jančík
Regionální pracoviště ÚZPI Kroměříž

UPOZORNĚNÍ NA INFORMACE

Školy s ekologickými a přírodovědnými obory jistě uvítají informace o nakládání s radioaktivním odpadem a o dalších akcích s tím spojených, které jsou k dispozici na webových stránkách Správy úložiště jaderného odpadu, tj. www.rawra.cz

ŠKOLY OBNOVY VENKOVA

a venkovské komunitní školy

První „školy obnovy venkova“ v naší zemi byly zakládány zhruba před deseti lety. Jejich zakladateli se stali nejaktivnější členové Spolku pro obnovu venkova, starostové obcí, odborníci pracující pro rozvoj venkova i lidé z místních regionů, kteří pochopili, že tyto instituce mohou sloužit jako významný nástroj k podpoře realizace naplňování myšlenek a cílů obsažených v Programu obnovy venkova, jehož patnáctileté výročí existence jsme si letos připomněli.

Hlavní náplní činnosti těchto škol se stalo vzdělávání, tj. podpora obnovy vesnice studiem realizovaným přímo na vesnici a poradenství v oblasti rozvoje venkova a obnovy vesnice. Vznikly tak školy s celostátní i regionální působností, propagující příklady dobré praxe, komunitní plánování, soužití na venkově, zachování kulturního dědictví, Agendu 21, aktivity programu LEADER, práci s mládeží i mezinárodní spolupráci při výměně a sdílení zkušeností z obnovy venkova.

Formy organizace jsou různé, někde se osvědčilo občanské sdružení či jiné formy neziskových organizací, jinde byla tato instituce založena pod hlavičkou obce nebo svazku obcí. Finanční prostředky na činnost těchto škol bylo možné nejprve čerpat z dotačního titulu č. 6 Programu obnovy venkova, jehož garantem bylo Ministerstvo pro místní rozvoj. V posledních letech mají jednotlivé kraje rovněž vytvořena grantová schémata pamatující na rozvoj venkova, ve kterých je možno najít prostředky na fungování škol obnovy venkova, mnohé školy pak podle schopnosti svých manažerů a zaměření jednotlivých uskutečňovaných akcí čerpají také z jiných dotačních titulů i evropských fondů.

V současné době se počet aktivně působících škol pohybuje mezi 20–25 v celé republice. Některé školy postupem času zanikly, nové vznikají, tak jako tomu bývá i v ostatních oborech lidské činnosti. Před třemi lety bylo uskutečněno první celostátní setkání škol, které se pak stalo každoroční tradicí, byla vydána brožura Školy obnovy venkova v České republice, vznikla síť škol, došlo k napojení na evropskou síť. Zástupci našich škol se také každoročně účastní setkání evropských škol obnovy venkova. Na internetu je dnes možno nalézt další podrobné informace a adresy škol na nové adrese <http://skoly.isu.cz/>. Naleznete zde i adre-

sy partnerských organizací v okolních zemích, především Rakousku a Německu, odkud bylo pro vznik a práci českých škol čerpáno nejvíce zkušeností.

Pojem „venkovské komunitní školy“ (někde též „otevřené školy“) je v naší zemi poměrně nový, nejprve totiž vznikaly tyto instituce či komunitní centra spíše ve městech, v posledních dvou letech pak vznikly první komunitní školy i na venkově a byla založena Národní síť komunitních škol se sídlem v Borech, kde se uskutečnily již dvě celostátní setkání provozovatelů komunitních škol.

Komunitní škola je určena všem lidem v obci a okolí bez ohledu na jejich věk – stává se základním článkem vzdělávání, informací a osvěty pro komunitu obyvatel, základním článkem celoživotního vzdělávání na venkově. Se základní školou v obci má společné zázemí – tj. prostory a vybavení. Jde tudíž o maximální využití provozních prostředků, které obec do školy vkládá, nejen pro žáky, ale i pro širokou veřejnost. Vzdělávací kurzy a aktivity jsou vedeny konkrétním zájmem a potřebami místních lidí, přizpůsobují se jim časově i rozsahem, občané nemusí za vzděláním dojíždět do měst. Jde například o kurzy práce s počítačem, výtvarné techniky, kurzy cizích jazyků, základy venkovského managementu, vzdělávání pro maminky na mateřské dovolené, atd. Vedení kurzů je zajištěno učiteli školy a z části externími lektory.

Komunitní škola by měla být založena jako neziskový subjekt, její fungování a kurzy je možno hradit z projektu, částečně si účastníci kurzů přispívají sami. Vždy pak vychází ceny kurzů pro účastníky mnohem příznivěji, než kdyby si platili dražší kurzy ve městech. V současné době se hledá vícezdrojové financování činnosti komunitních škol. Vznik venkovské komunitní školy je v každém případě výsledkem spolupráce a součinnosti mezi představiteli obce a základní školy i chuti občanů spolupracovat při dobrém nápadu na podporu celoživotního vzdělávání na venkově. Zároveň může znamenat prvopočátek mnohem širší komunitní spolupráce a nových komunitních aktivit.

Další informace k venkovským komunitním školám možno nalézt na internetových stránkách: www.leaderplus.cz

Ing. Jana Liberdová
Škola obnovy venkova v Třanovicích

INFORMAČNÍ SERVIS

Zastoupení Evropské komise v České republice

LIFE – Nature 2006

Evropská komise v rámci programu LIFE-Nature 2006 odsouhlasila 61 projektů na ochranu přírody ve 20 členských státech. Tyto projekty obnoví chráněné přírodní oblasti a jejich faunu a flóru, zřídí udržitelné řídicí struktury a posílí veřejné povědomí a spolupráci se všemi zainteresovanými stranami. Tím také dál přispějí k ochraně biodiverzity v Evropě a především zdokonalí síť chráněných lokalit Natura 2000 v rámci celé EU.

Vybrané projekty jsou situovány v Belgii, České republice, Dánsku, Finsku, Francii, Itálii, Lotyšsku, Maďarsku, Maltě, Německu, Nizozemsku, Polsku, Portugalsku, Rakousku, Rumunsku, Slovensku, Slovinsku, Španělsku, Švédsku a Velké Británii. Celková investice do těchto projektů činí 141,6 milionu eur, z toho EU hradí 70,1 milionu eur.

Oslavy 50. výročí Římských smluv se zaměří na mládež

Mezi schválenými projekty a akcemi, které se v roce 2007 budou realizovat v Evropské unii, jsou i oslavy 50. výročí podpisu Římských smluv. Cíl je dvojitý: vyzdvihnout svobodu, mír a prosperitu, kterých Evropská unie již dosáhla, a pohlédnout do budoucnosti na to, jakou Evropu by si

občané, a zejména pak mladí lidé přáli. Mezi akce pro mládež, které získaly nejvyšší prioritu, patří „Spojené evropské školy“, „Jarní den v Evropě“ a „Summit mládeže v Římě“.

Směrnice o kvalitě ovzduší

Komise pro životní prostředí vítá dohodu Rady pro životní prostředí o nové směrnici EU o kvalitě ovzduší a také závěry ohledně přemísťování nebezpečného odpadu. Směrnice o kvalitě ovzduší bude poprvé regulovat úrovně škodlivých prachových částic v ovzduší, přičemž členským státům zároveň poskytne prostor pro jistou flexibilitu, pokud budou mít potíže s dodržováním některých norem v oblasti čistoty ovzduší.

Celoživotní vzdělávání – nový vzdělávací a školící program pro znalostní společnost

Poprvé v historii bude jediný program pokrývat možnosti vzdělávání od dětských let až po stáří. Program celoživotního vzdělávání proběhne v letech 2007–2013 a nahradí současné programy Sokrates, Leonardo da Vinci a eLearning. S rozpočtem 7 mld. eur bude podporovat projekty a aktivity, které napomáhají k vzájemné výměně, spolupráci a mobilitě mezi vzdělávacími a školícími systémy v Evropské unii tak, aby se mohly stát měřítkem světové kvality.

LEADER NA FINSKÉM VENKOVĚ

Program LEADER+ je program Evropské unie realizovaný ve venkovském prostoru členských zemích v programovacím období 2000–2006, navazuje na programy LEADER I (1991–1994) a LEADER II (1994–1999). Do programu se zapojují tzv. místní akční skupiny (v angličtině local action group). Jedná se o sdružení s právní subjektivitou, které je složeno z vyváženého, reprezentativního výběru partnerů z různých oblastí lidských činností z daného území. Cílem této skupiny místního partnerství je realizovat metodu „zdola nahoru“, tedy z rozhodnutí místních lidí podpořit takové projekty, které podle jejich názoru dané území potřebuje. Musí

se však jednat o pilotní projekty, tj. takové, které zde dosud nebyly realizovány a které jsou v souladu se strategickým rozvojovým plánem daného území. Programy typu LEADER daly evropskému venkovu tzv. metodu leader.

Ve venkovských oblastech v celé Evropské unii, včetně České republiky, existuje již celá řada místních akčních skupin (tzv. MAS), které ve své činnosti metodu LEADER uplatňují. Na území Finska téměř nenajdete ve venkovských oblastech místo, které by nebylo do aktivit některé z nich zapojeno.

Podle Tiiny Seppala, manažerky místní akční skupiny Maaseutukehitys ry jsou peníze tou nejlepší motivací, jak zvýšit zájem vesnického obyvatelstva o zlepšení životních podmínek v místě, kde žijí. „Když jsme začínali lidem vysvětlovat, jak použít peníze z Evropské unie, zjistili jsme, že pokud hovoříme pouze teoreticky, jdou jim tyto informace jedním uchem dovnitř a druhým zase ven“, říká Tiina. Proto začali objíždět jednotlivé vesnice a vyptávat se, jaké projekty zde mají připraveny, ale hlavně začali nabízet příklady možných projektů, které by bylo možné v místě realizovat.

V letech 2000 až 2006 realizovala místní akční skupina Maaseutukehitys ry s podporou národních programů POMO a ALMA, které jsou postaveny na leadrovských principech, 141 projektů. Tyto programy byly částečně financovány z národních zdrojů a částečně Evropskou unií. Projektem, který získal nejvyšší podporu MAS, byla výstavba hlediště letního divadla, která přišla na 148 000 EUR a byla podpořena 80 000 EUR. K nejmenším projektům podpořeným touto MAS, patřila rekonstrukce vojenského bunkru z 2. světové války, ve kterém byla zřízena sauna.

Zaměření všech projektů, které MAS podpořila, bylo v souladu s jejím rozvojovým plánem, k jehož hlavními strategickým cílům patří vytváření podmínek pro pozitivní myšlení, zlepšení kvality života, podpora aktivit místních lidí a podpora užívání demokratických principů v místním rozvoji.

„Ve Finsku je naprosto běžné, že většinu projektů ne-realizují samotné obce, ale žadatelé o dotaci jsou především venkovské spolky nebo zájmová sdružení,“ vysvětluje Tiina. O tom, že členové těchto venkovských organizací mají zájem pro rozkvět svých společenství i místa, kde žijí, něco udělat, svědčí celá řada realizovaných projektů. Tak například asociace záchranářů, aby přispěla k zatraktivnění jezera, realizovala projekt výstavby skokanské věže, šaten, umývárny a WC na jeho pláži. Spolek pro rozvoj cestovního ruchu a udržení historických tradic v oblasti byl zase nositelem projektu pěti velkých informačních tabulí, které kromě toho že upozorňují příchozí na místní turistické zajímavosti, také obsahují informace o místních ubytovacích zařízeních, obchodech a dalších službách a pomáhají tak k rozvoji podnikání v oblasti venkovského cestovního ruchu. Stejný spolek vystavěl – opět s podporou – v těsné blízkosti skanzenu (přibližuje dobu a způsob života na finské vesnici před 150 až 200 lety) prostory pro expozici menších historických předmětů.

Akčnost, s jakou zájmové spolky na finském venkově dokáží využívat finančních prostředků ze zdrojů národních a unijních programů typu LEADER, můžeme jen závidět. Ale je nutné si v této souvislosti uvědomit, že právě tímto směrem vede cesta také pro naše venkovské sportovní kluby, hasičská a myslivecká sdružení a vůbec pro všechny, kdo mají zájem přispět ke zlepšení života na českém venkově s podporou 4. osy LEADER připravovaného Programu rozvoje venkova (EAFRD).

Ing. Petr Hienl
Regionální pracoviště ÚZPI Pelhřimov

„2 ROKY PO VSTUPU DO EU“

Z kongresu nevládních organizací nových členských zemí EU

II. část

Vrcholní představitelé agrárních komor zemí Visegrádské čtyřky, jak jsme uváděli v předchozím listopadovém čísle, uspořádali 3.–5. září 2006 v Praze kongres za účelem zhodnocení situace zemědělců v nových členských státech dva roky po vstupu do EU.

Hlavním tématem jednání, kterého se zúčastnilo 150 delegátů z Turecka, Slovenska, Polska, Maďarska, Litvy, Slovinska a České republiky, byla úloha organizace COPA-COGECA při obhajobě zájmů zemědělců, současná situace v agrárních odvětvích nových členských států a výhled na nové plánovací období EU 2007–2013.

V první části příspěvku v předchozím čísle jsme se věnovali vystoupení oficiálních hostů – rektora ČZU prof. Hrona, tehdejšího ministra zemědělství Ing. Mládky, prezidenta Agrární komory ČR Ing. Veleby a generálního tajemníka COPA-COGECA F. J. Feitera. Podstatná část kongresu byla věnována diskuzi.

Jako první vystoupil se zajímavými názory BALÁČ HARMAR z maďarské agrární komory, který je také koordinátorem COPA-COGECA. Uvedl, že nové členské země jsou znevýhodněny v přístupu k financím. Na jednotném trhu by měly být podmínky jednotné, zatím jsme druhořadými

členy. Země původní patnáctky fungují „dvojrychlostně“, nové země patří do té pomalejší, a to je třeba odstranit. Upozornil i na to, že noví členové svůj vliv neprosazují dosti razantně. Evropská unie problémy nových zemí zjednodušuje a často i přehlíží. Bude tedy nezbytné, aby noví členové navázali úzkou spolupráci s COPA-COGECA a poskytovali jí hodnověrné informace pro jednání s orgány EU, neboť jedině tehdy, bude-li mít dostatek hodnověrných a srozumitelných informací, lze očekávat pozitivní výsledky. Negativně se při všech jednáních s orgány EU projevuje zvýšená byrokracie, neochota politických špiček řešit problémy.

Příspěvek MIKLOSE CSIKAI – prezidenta maďarské agrární komory, také upozornil na problémy maďarského zemědělství po vstupu do EU. Podpora producentů na orné půdě se sice zvyšuje, odvětví živočišné výroby však výrazně zaostávají. Ve druhém roce po vstupu do EU se stav hlavních odvětví v zemědělství zhoršil a snížila se také konkurenceschopnost. Upozornil na to, že agrární reforma se v příštích letech nezastaví, a že nově přistoupivší státy by měly aktivně prosazovat nový systém podpor hlavních odvětví. Aktivní zapojení do činností COPA-COGECA je prospěšné a jejím prostřednictvím by měly nové státy řešit svoje problémy.

ING. IVAN ORAVEC – prezident slovenské agrární komory, hned v úvodu prohlásil, že slovenští rolníci se nebojí konkurence, ale chtějí rovné podmínky na trhu. Situace ve slovenském zemědělství je obdobná jako v českém. Rozměr výroby se stále snižuje, a to nejvýznamněji v odvětvích živočišné výroby. Zahraniční obchod se zemědělskými komoditami má záporné saldo ve výši 24 mld. Sk, a to také ovlivňuje hospodářský výsledek země. Upozornil rovněž na negativní dopad udělení pravomoci samosprávám pro stanovení výše pozemkové daně. V některých lokalitách tyto daně narostly do enormní výše.

Polský zástupce WIKTOR SZMULE WITZ velmi negativně hodnotil proměny polského zemědělství, kterými prošlo v období od roku 1990 do vstupu do EU. Stav polského zemědělství před vstupem do EU byl horší než po II. světové válce. Struktura polského zemědělství je odlišná od ostatních zemí Visegrádské čtyřky. Převládají zde malá soukromá hospodářství, zaměstnávající 16 % praceschopného obyvatelstva. I když polské zemědělství má odlišné podmínky, považuje úzkou spolupráci s ostatními zeměmi Visegrádské čtyřky za významnou a potřebnou.

Za velmi důležitou považuje také srozumitelnou komunikaci s Bruselem při prosazování zájmů nových členských zemí, a k tomu by měla významně přispět COPA-COGE-

CA. Na EU závisí osud zemědělství nových členských zemí a je nezbytné, aby tyto země v co nejkratší době dosáhly úrovně zemí patnáctky. Tyto země je třeba přesvědčit, že rozvoj nově přistoupivších zemí, dává šanci i původní patnáctce pro další rozvoj. V rámci globalizace světového trhu, je potřebný jednotný postup všech zemí EU a ne EU rozdělovat na dvourychlostní.

NATASA BERLINGAR ze slovinské agrární komory se zaměřila na charakteristiku slovinského zemědělství, patřícího do různých geomorfologických oblastí. V zemědělství pracuje 4,8 % práce schopného obyvatelstva a podíl zemědělství na HDP stále klesá. 75 % půdního fondu země je méně vhodné pro zemědělskou výrobu. Na jednu farmu připadá 5,7 ha orné půdy, a tak většina zemědělců má druhé zaměstnání.

Zástupce polské národní družstevní rady ALFRED DOMAGALSKI se zaměřil na význam družstevnictví, které, jak prohlásil, je v zemích původní patnáctky nesrovnatelně lépe organizované a finančně zajištěné. Upozornil i na to, že na finanční podporu nově přistoupivších zemí se nelze dívat jako na něco nemorálního. Bohaté země původní patnáctky přijaly ku svému prospěchu mnohé, co vzniklo v přistoupivších zemích. Stačí se jen podívat na to, jak prospělo otevření trhu, odvody finančních prostředků z nadnárodních bank, obchodních řetězců apod. A právě družstevní odbytové organizace v nových členských zemích by měly přispět k tomu, aby více finančních prostředků vznikajících z obratu zůstávalo zde. Individualismus nemá naději na úspěch.

ROMAN KOTOWICZ z polské národní rady zemědělských komor se zaměřil na solidaritu mezi členskými zeměmi EU. Solidarita vyvolává potřebu opřít se o duchovno, zapomíná se na to, že zemědělci mají velmi těžkou práci, nedostatečně odměňovanou. Solidarita musí být založena na vyrovnání nerovností mezi jednotlivými státy, ne udržování dosavadního stavu. Na západě se zapomíná na minulost – Jaltu, berlínskou zeď – a k novým zemím přistupuje EU jen na základě směrnic. Doporučuje vypracovat „Bílou knihu zemědělství“, v níž by se objektivně zhodnotil přínos EU pro nové členy, kdo na tom vydělal, jak je na tom ochrana přírody, výzkum, školství, jak dále postupovat a čelit hrozbě globalizace. Závěrem prohlásil, že v EU nechceme mít „velkého bratra“, jelikož s prvním máme již své zkušenosti.

Za Svaz zemědělců ČR vystoupil jeho předseda ING. MIROSLAV JIROVSKÝ. Uvedl, že zástupci českých zemědělců očekávají od COPA-COGECA respektování svých požadavků. Rovněž upozornil na stále snižování rozměrů českého zemědělství. Od roku 1990 došlo ke snížení o 32 %

a přitom v zemích původní patnáctky došlo v daném období ke zvýšení. Upozornil také na stále se zvyšující finanční prostředky potřebné k dodržování environmentálních opatření, klesající ceny zemědělských komodit. Po vstupu do EU se sice podařilo zlepšit ekonomickou situaci zemědělství, ale nedaří se snižovat celkovou zadluženost, která je mnohonásobně vyšší, než je tomu v původní patnáctce. Odvody České republiky do EU jsou v současnosti vyšší než dotace. Přípravovaná reforma společné zemědělské politiky EU by měla být s nově přistoupivšími státy podrobně projednána. K udržení, případně i zvýšení rozměru českého zemědělství by mohla přispět výroba energií z plodin. K tomu je nezbytné, aby výše podpory pěstování energetických plodin byla stejná jako v zemích původní patnáctky, tj. 40 Euro na 1 ha.

Vývoj českého zemědělství po vstupu do EU se dá shrnout do následujících bodů:

- Klesá živočišná produkce.
- Klesá produkce speciálních a technických plodin.
- Klesají farmářské ceny a příjmy z výrobní činnosti.
- Stoupají dotace.

Utváří se tak model soustavy, který je v rozporu s očekávaným modelem evropského zemědělství po roce 2013. České zemědělství však touto cestou nechce jít, je třeba tento proces zastavit.

EU by si měla uvědomit, že její konkurenceschopnost nezáleží jen na zemích původní patnáctky, ale i na nově přistoupivších. Pokud se nově přistoupivší země patnáctce vzdálí, konkurenceschopnost celé EU se sníží. Hluboké rozdíly, které existují mezi zeměmi původní patnáctky a nově přistoupivšími zeměmi, obsazení postů v Bruselu i přístup úředníků z EU ilustroval ALEXANDRUVICIUS ZIGMANTS ze svazu litevských farmářů. Z Litvy pracují v Bruselu mladí lidé ve věku 22–28 let, mají vzdělání, hovoří anglicky, ale nevědí, co je to zemědělství – a to je zásadní problém. Návštěvy z Bruselu přijdou obvykle v posledním modelu Mercedesu k vybranému zemědělci, který je předem připraven na to, co má říkat. To však není o skutečném životě na venkově a jeho problémech. Země původní patnáctky neměly socialismus. To, co je pro nás v běžném životě normální, je pro Francouze, Angličany, Němce nepředstavitelné.

Průběh jednání celého kongresu se sice nesl v kritickém duchu, nebyl však zpochybňován vstup do EU. Hlavním cílem bylo poukázat na závažné problémy a ty, jak ukázala diskuze, jsou v podstatě všem nově přistoupivším státům společné. Ze společné deklarace také vyplynulo, že EU by měla k řešení problémů nově přistoupivších států přistupovat se vši vážností.

Ing. František Kuchtík, CSc.
Okresní agrární komora Česká Lípa

VYHODNOTENIE PROJEKTU

Leonardo da Vinci

Štúdium pre žiakov našej školy sa snažíme zatriktívniť rôznymi aktivitami. Jednou z nich bolo vypracovanie programu výmennej praxe v rámci projektu Leonardo da Vinci. Projekt pod názvom „Praktický výcvik v poľnohospodárstve“ bol schválený v septembri 2005 a realizovaný v troch etapách v roku 2006.

1. etapa – Taliansko (21. 04.–11. 05. 2006), žiaci 3. E (Barbora Cibulková, Jana Ďuršová, Lucia Hagovská, Martin Klein, Radovan Rimsý)

2. etapa – Nórsko (22. 04.–19. 05. 2006), žiaci 3. E (Adam Mikolaj, Lucia Kukanová, Branislav Rusiňák, Martin Šajna), 3. F (Martina Bušovská), 2. F (Barbora Hudáková, Ľubica Dobranská)

3. etapa – Nórsko (9. 09.–6. 10. 2006), žiaci 4. E (Lenka Hudáková, Jana Melušová), 4. F (Katarína Antošová, Erika Kolesárová, Gabriela Malučka)

Žiaci Strednej poľnohospodárskej školy sa zúčastnili spomínanej výmennej praxe. Po ukončení praxe a šťastnom návrate domov, študenti oboznámili svojich spolužiakov postupne na vyučovacích hodinách odborných predmetov (Technológia, Pestovanie rastlín, Životné prostredie)

s rozšířenými odbornými vědomostmi a praktickými zkušenostmi. Nezabudli ani na krásné zážitky přežité počas štvrtýždňového pobytu v krajině. Všetky aktivity dokumentovali zábermi na CD.

Dňa 31. októbra 2006 sa uskutočnila prezentácia absolvovanej praxe pre všetkých žiakov Strednej poľnohospodárskej školy. Študenti s nadšením odovzdávali svojim spolužiakom zaujímavé informácie nielen z pracovnej činnosti na farmách a v potravinárskych podnikoch, ale aj rôzne

zážitky, skúsenosti, postrehy, ktoré zdokumentovali pripravenými zábermi na CD. Beseda bola oživená prítomnosťou regionálnej televízie Reduta, ktorá uskutočnila krátke interview s vybranými účastníkmi.

Nás pedagógov môže len tešiť, že študenti si priniesli vynikajúce skúsenosti a dojmy, s pobytom boli spokojní, a tak to aj prezentovali svojim spolužiakom a širokej verejnosti. Prajem veľa úspechov pri tvorbe ďalších medzinárodných projektov.

Ing. Jarmila Tatarková
Spojená škola s org. zl. SPoŠ a OA Spišská Nová Ves

TRUTNOVŠTÍ LESÁCI V PYRENEJÍCH

V říjnovém čísle tohoto časopisu nás zaujal článek studentek Združené střední školy z Liptovského Mikuláše a jejich zážitky z odborné prázdninové praxe ve Francii. I my bychom se s vámi rádi podělili o naše zážitky a zkušenosti.

Studenti 3. ročníku Střední lesnické školy Trutnov se svými pedagogy podnikli na přelomu května a června dvoutýdenní cestu do jižní Francie. Byla to již naše druhá návštěva v podobné lesnické škole v městečku Vic-en-Bigorre v podhůří Pyrenejí. Tato akce poprvé probíhala za finanční podpory v rámci programu SOCRATES v projektu COMENIUS pod heslem „**Studujeme společně lesnictví a kulturní dědictví**“. Francouzští studenti už byli u nás několikrát.

Program jsme měli velice náročný a zajímavý. Cestou tam jsme strávili dva dny v Paříži, absolvovali okružní jízdu po nádherném městě nad Seinou, vyjeli si na Eiffelovku, prohlédli Louvre a mnohé další památky. Dále jsme se stavili ve Versailles, nafotili Chambord a některé další zámky na Loire a v noci jsme se přesunuli do Vic-en-Bigorre. Zde nám naši francouzští přátelé připravili náročný program – viděli jsme pěstování borovice, dokonce i bambusu, harvesterové technologie a mechanizovanou přípravu půdy pro zalesňování. Absolvovali jsme horskou túru v Pyrenejích, doplněnou odborným výkladem tamního průvodce národního parku, viděli jsme sviště i horské kozy, nádhernou květenu, překrásné vodopády i zasněžené vrcholky hor. Krátce jsme se vykoupli jak v Atlantickém oceánu tak ve Středozemním moři. Moc se nám líbilo v kraji Basků, obdivovali jsme jejich tradice, kulturu i architekturu.

Jeden večer jsme měli na programu prezentaci naší školy s videoprojekcí o zajímavostech našeho města a regionu, včetně ochutnávky typických produktů české kuchyně.

Musím říci, že naše olomoucké tvarůžky ve vyhlášené sýrové velmoci přinejmenším překvapily. Víkend jsme strávili v rodinách našich hostitelů. Někteří se podívali do posvátných Lourd, jiní krátce do Španělska. Měli jsme tak možnost alespoň trochu poznat život ve francouzských rodinách. Naprostá většina z nás byla tímto programem nadšena.

Rozloučení bylo trochu smutné – vždyť za ty dva roky spolupráce jsme se dost sblížili a našli mnoho společných témat. Na zpáteční cestě jsme si krátce prohlédli středověké opevněné město Carcassonne, vykoupli se ve Středozemním moři, viděli noční Avignon a několik hodin jsme strávili prohlídkou známého Monte Carla. A pak už jsme se všichni těšili domů. Celou cestu nás provázelo krásné, teplé a slunečné počasí, které jsme snad přivezli i do Čech.

Účastníci projektu při exkurzi ve vinařském závodě v oblasti Mediran

Na první pohled se může zdát, že se jednalo o velmi příjemný a jednoduchý zájezd. Ale příprava, průběh i následné zhodnocení tohoto projektu vyžadovalo desítky hodin pilné práce obou týmů českých i francouzských pedagogů a studentů. Jako výsledek usilovné týmové práce vzniklo několik finálních produktů, např. Anglicko-francouzsko-český kapesní slovník s audio soubory na CD, soubory fotografií na CD i reportážní film na DVD, herbář rostlin a webová stránka propagující celý projekt a jeho výsledky.

Věříme, že tato spolupráce bude i nadále pokračovat.

Mgr. Inka Kopecká
VOŠL a SLŠ Trutnov

ŽIVOT NA ŠKOLNÍM STATKU

Každý má jistě v podvědomí, že zemědělská škola, ať střední nebo vysoká má jisté školní hospodářství. Účelem těchto hospodářství by mělo být především konání odborných prací a maximální krytí požadavků školy. Účelová hospodářství vysokých škol a universit jsou svým způsobem specifická, jsou převážně bohatě dotovaná a v podstatě „nijak neohrožená“. Zato školní statky středních zemědělských škol začínají být velice „ohroženým druhem“.

České zemědělství nemá na různých ustláno, příjmy v zemědělství se pohybují hluboko pod průměrnými platy v jiných odvětvích, a práce, byť je pro nás, pro zemědělce tak krásná, přiznejme, je náročná a téměř vždy nedocenená. To se samozřejmě dotýká i zemědělského školství. Řada středních zemědělských škol již klasické zemědělství (studijní obor Agropodnikání) nevyučuje, nabízí jiné alternativy. Mnoho školních statků, které byly převedeny z původního zřizovatele – ministerstva školství, na zřizovatele nové – většinou krajské úřady, se dnešních dnů již nedožily, byly zrušeny, prodány nebo převedeny na jiné společnosti. Důvody byly různé, ale ne vždy byla měřítkem úspěšnost hospodaření.

Charakteristika školního statku

Školní statek Poděbrady plní funkci účelového školního hospodářství už téměř osm desítek let. Nachází se v okrajové části Poděbrad, od budovy Střední zemědělské školy je vzdálen 10 min chůze. Hospodáří na 260 ha orné půdy, je na něm umístěn chov skotu, chov prasat a chov koní, ostatní druhy hospodářských zvířat jako ovce, kozy, slepice, králíci a holubi jsou umístěny přímo v areálu školy. Součas-

tí je také školní zahradnictví a prodejna vlastních zahradnických výpěstků.

V úrodném a rovinatém Polabí, kde se Poděbrady nacházejí, bylo a je zemědělství prioritní formou podnikání a existence zemědělské školy a statku je zde nezbytná. To je hlavní myšlenka, kterou se ovšem dařilo v různých časových obdobích plnit různě. V meziválečném období poděbradský školní statek vzkvétal, v období normalizace byl mezi okolními tisícihektarovými družstvy spíše trpěnou anomálií. Na počátku devadesátých let bylo ve vazných stájích statku ustájeno 60 různoplemenných kříženek s užitkovostí 2 500 litrů za laktaci a zastaralý chov prasat. Dnes je situace jiná. Hlavním předmětem zájmu je stohlavé reprezentativní stádo dojnic s užitkovostí 9 000 litrů mléka za normovanou laktaci.

Proměny chovu skotu

Chov skotu na poděbradském školním statku prošel mnoha významnými změnami. Prvním počinem bylo vybudování dojírny a převedení chovu z vazného na volné ustájení. Původní objekt určený pro výkrm býků byl přebudován v moderní volnou stáj se stlanými lehacími boxy a venkovním krmištěm, odklíz hnoje je vyřešen každodenním vyhrnováním traktorem s čelní radlicí. Tandemová dojírna Miele 2×3 a mléčnice s chladícím tankem o objemu 2 500 litrů se stará o finální produkt – mléko nejvyšší kvality, kterého statek každoročně dodává do mlékárny kolem 800 000 litrů.

Za povšimnutí stojí i plemenná skladba. Z demonstračních důvodů výuky jsou v čistokrevných formách chována 4 plemena, dominantní holštýnské, ale také plemena české strakaté, ayrshirské a jerseyké. Právě díky nim je užitkovost celého stáda „jen“ 9 000 litrů, holštýnské dojnice s užitkovostí přes 12 000 litrů za normovanou laktaci nejsou ve stádě výjimkou. Velká pozornost je věnována i vysokobřezím plemením. Volná porodna s velkým výběhem je od jara do podzimu doplněna velkým pastevním areálem.

Telení na pastvinách není jen estetická záležitost, uplatňovaný systém telení pod širým nebem je pro tele daleko hygieničtější než v mikroklimatu stáje. Všechna telata na mléčné výživě jsou ustájena v samostatných venkovních boxech, krmena jsou 2× denně mlékem nebo mléčnou náhražkou. Už od raného věku jsou telata navykána na příjem kvalitního lučního sena a koncentrovaného startéru. Hmotnosti 100 kg, která je podmínkou jejich odstavu, často dosahují již ve 2,5 měsících stáří. Býčci jsou v období mléčné výživy prodáváni. Na rostlinné výživě jsou telata ustájena po další 3–4 měsíce, probíhá zde pozvolný přechod z koncentrovaných krmiv na objemná. Ustájení je hromadné, volné s velkým výběhem. Jalovičky zde dosahují přírůstků vysoko přes 1 kg, avšak bez známek tučnění. Po celou dobu odchovu od narození až po zařazení do plemenitby dosahujeme úhynu nižšího než 1 %.

Kategorie jalovic je ustájena rovněž ve volné vzdušné stáji, krmení je pokryto pouze objemnými krmivy. Genetický potenciál plemene a kvalitní výživa umožňují dosažení hmotnosti 400 kg již ve stáří 1 roku, v Poděbradech ale navzdory moderním trendům zapouštíme všechny jalovice poprvé až ve věku minimálně 18 měsíců a hmotnosti přesahující 500 kg. Inseminací index se pohybuje kolem hodnoty 1,2 dávky, z plemenitby z důvodu nezabřeznutí není vyřazena ani jedna jalovice. Tento systém si můžeme dovolit z důvodu nízké brakace krav neboť nevzniká potřeba „vyřešení nedostatku“, který bývá na řadě podniků suplován časným zapouštěním nebo dokonce nákupem březích jalovic. V průběhu posledních let naopak stojíme na druhé straně, řada spokojených chovatelů si na poděbradském statku nakoupila už desítky vysokobřezích jalovic, byl uskutečněn i prodej vysoce kvalitních zvířat mimo republiku, do zemí EU.

Péče o pohodlí, zdraví a celkový welfare chovu doplněný kvalitním týmem ošetřovatelů a služeb má za výsledek i vysoké procento březosti a dlouhověkost plemenic. Výjimkou ve stádě nejsou ani dojnice na osmé, dokonce ani na desáté laktaci, které drží krok se svými dcerami, vnučkami i pravnoučkami. V plemenitbě je dlouhodobě využíváno americké, kanadské, francouzské, italské i německé gene-

tiky. To však ale vždy pouze z pozice býka, naše stádo krav je celé vybudované formou převodného křížení bez jakýchkoli nákupů.

Mimořádná pečlivost je věnována výrobě krmiv. Předmětem činnosti rostlinné výroby je pěstování sladovnického ječmene, potravinářské pšenice, ale zejména zabezpečení krmivové základny. Kukuřičné siláže a vojtěškové senáže jsou konzervovány v nejmodernějších technologiích, jádrná krmiva pro všechny druhy a kategorie zvířat jsou mačkána a šrotována mobilní míchárnou krmných směsí přímo na statku a také z vlastních zrnin. Úkolem rostlinné výroby je také kontinuální pás zeleného krmení, kterým je od jara do podzimu zpestřena krmná dávka. Dobrá spolupráce zootechnika a agronoma je nezbytná.

Úspěchy a motivace na výstavách

Samotnou kapitolou je účast na chovatelských výstavách, přehlídkách skotu a chovatelských dnech. Obrovskou motivací do budoucna bylo vítězství na chovatelském dnu v Žehuni v roce 2000, kde Školní statek Poděbrady získal první místo a titul šampionky výstavy. Tato situace se opakovala v roce 2005 na velice prestižní přehlídce skotu v Lysé nad Labem a fantastický úspěch byl znovu dosažen zcela nedávno v říjnu 2006 tamtéž, když dojnice poděbradského statku opět zvítězila a pokořila konkurentky vystavované a vybrané z několikasethlavých stád významných zemědělských společností, často postavených na importovaných francouzských či německých plemeních. Tento výčet musí být doplněn řadou čestných uznání a pohárů za druhá a třetí místa na obdobných výstavách. Je nutno dodat, že na všech těchto akcích byli přítomni i studenti poděbradské zemědělské školy, společně se radovali z úspěchu, společně zajišťovali předvádění i servisní práce se zvířaty. Neznáme lepší motivaci! Vždyť mnozí z nich byli právě při této činnosti vyhlédnutí budoucími zaměstnavateli.

Významný chov prasat

Chov prasat prošel rovněž významnými změnami. Celková rekonstrukce poroden, odchovny i výkrmu rychle zajistila nárůst všech produkčních i reprodukčních ukazatelů. V jednom objektu je možno spatřit celý obrat chovu, od právě narozených selat až po plemenné kance. Postupem času byl na statku vedle klasického užitkového chovu uznán i chov rozmnožovací. Počet prasnic se ustálil na 25–30 kusech, odchováno je 22 selat na prasnici a rok. Uskutečňována je jak přirozená plemenitba, tak inseminace. Produkční život prasnic se výrazně prodloužil a 100 odchovaných selat od jedné matky není výjimečné číslo. Rovněž v následném výkrmu dostala prasata možnost plně rozvinout svůj gene-

tický potenciál a u mnoha kusů je dosahována porážková hmotnost již ve věku 4,5 měsíce. Celý chov je veden ve stlaném provozu, stáje jsou vybaveny dokonalým systémem odvětrávání a klimatizace.

Nejen estetická součást

Chov koní je nezbytnou estetickou součástí poděbradského statku. K dispozici jsou dvě konírny s celkovou kapacitou 12 koní. Přímo v areálu statku je umístěna i venkovní jízdárna a prostorné výběhy. Řada koní a jezdců našeho jezdeckého oddílu dosáhla i na nemalé ceny v parkurovém skákání a pravidelně se účastní regionálních jezdeckých soutěží. Mimořádnou službu nabízí statek i studentům školy, kteří jsou po dobu studia ubytováni na domově mládeže. Mohou si svého vlastního koně vzít s sebou a ustájit ho na statku po celou dobu studia za symbolickou cenu.

Další estetickou zajímavostí je opravená historická sýpka z 19. století a meteorologická stanice, ve které jsou na jednom místě zaznamenávány údaje už déle než 100 let. Teploty jsou měřeny pravidelně 3x denně, jsou počítány měsíční, roční i mnohaleté průměry. Stejně hodnoty jsou zpracovány i u deštových srážek a zapisuje se i stav oblohy.

Těžiště praxí

Právě z výše uvedených důvodů je statek těžištěm studentských praxí a může být využíván nejen na praxe individuální, ale i na praxe učební a blokova cvičení z odborných předmětů. Časové ztráty při přesunu studentů jsou minimální. Chov skotu se také stal již tématem mnoha diplomových a bakalářských prací studentů spolupracujících České zemědělské univerzity v Praze a prací Výzkumného ústavu živočišné výroby v Praze-Uhřetěvsi.

Spolupráce mezinárodní i domácí

Poděbradská střední zemědělská škola má i dlouholeté kontakty a partnerství s mnoha zemědělskými školami po celé Evropě. Výsledkem této spolupráce jsou četné výměnné pobyty studentů, zahraniční praxe a návštěvy. Právě na popud holandských přátel vznikla přímo ve škole sýrárna, ve které se studenti v rámci předmětu praxe učí vyrábět vynikající holandské sýry z čerstvě nadojeného mléka. Studenti si musí uvědomit, že zemědělství není jen prvovýroba, je třeba nastínit i finalizaci a cestu ke spotřebiteli.

Stále více a častěji je ale statek navštěvován také poděbradskou veřejností. Celý areál je parkově upraven a pro

návštěvníky velmi dobře přístupný. V dnešní době jsou totiž pro děti bohužel hospodářská zvířata vzácnější než exotická. Slona či tygra dokáže každé dítě bez problémů nakreslit a popsat, ale na otázku jaký je rozdíl mezi krávou a kozou nebo senem a slámou váhají. To si uvědomují už i samotné zoologické zahrady a pořizují si jakési imitace dvorků s domácími zvířaty – a s velkým úspěchem.

Naše práce má smysl

Měřítko úspěchu je ale nastaveno různými směry, úhel pohledu na hospodaření školních statků je také u každého jiný. Velkým problémem pro zemědělské školství je nejzájem mladých lidí o tento obor, nedostatečná motivace. Ministerské instituce tento problém přehlížejí, zemědělské univerzity tento problém díky studentům z gymnázií zatím nepociťují, tak je toto řešeno zatím pouze jen na regionálních a často velice neprofesionálních úrovních. Je smutné číst na stránkách periodik a úředních zprávách zřizovatelských institucí, že, cituji: „hospodaření školních statků je neefektivní, zastaralé, zejména v oblasti živočišné výroby nevyhovující, v následné optimalizaci doporučujeme zrušit většinu těchto zařízení bez náhrady“.

Navzdory těmto tlakům všichni na Školním statku Poděbrady věříme, že naše práce má smysl a dosahované výsledky nás v tom utvrzují. Studenti zemědělské školy v Poděbradech jsou na svých individuálních i učebních praxích přímo u tohoto procesu, seznamují se s vysoce odbornou prací, která jim na podnicích jiného charakteru nikdy nebude svěřena, mají jedinečnou možnost ověřit si ve škole nabyté znalosti, proměnit je ve zkušenost a dovednost. Školy bývají často porovnávány podle počtu žáků, nikoli podle jejich kvality. Právě kvalita ale rozhoduje o jejich budoucím uplatnění, maturitní zkouška získaná v podstatě za docházku ještě na škole, která ani neuskutečňuje přijímací řízení a přijímá všechny uchazeče, není svému majiteli moc platná. Stejně tak školy, které nemají školní statek a praxe vykonávají dle domluvy na jiných zemědělských podnicích, nemohou poskytnout plnohodnotné vzdělání. Pokud si dotázaný subjekt vůbec studenty do provozu pustí, zpravidla je nenechává vykonávat žádné odborné činnosti, ba naopak, žáci dělají pouze podřadnou práci.

Zemědělské školství má v Poděbradech velkou tradici a my se snažíme v ní pokračovat. V odborném sektoru platíme za uznávaný celek, který dosahuje nadprůměrných výsledků, jsme významní pro mnoho odběratelů a zpracovatelů. Ptám se tedy Vás, jako veřejnosti zastupující naše zřizovatele – to jsme opravdu tak špatní?

Ing. Jan Kocmánek
Školní statek Poděbrady

„ZELENÁ VLAJKA“ NA LIPTOVE

Zelená vlajka zostala na Združenej strednej škole, Demänovská cesta, Liptovský Mikuláš. Toto ocenenie, spolu s Certifikátom „Zelenej školy“ bolo škole slávnostne udelené (už po druhýkrát) 28. septembra 2006 v Spišskej Novej Vsi v budove Reduty. Druhýkrát, keďže titul „Zelená škola“ v príslušnom stupni sa udeľuje vždy na jeden kalendárny rok a po uplynutí jeho platnosti je nutné ho obnoviť. Misiou „Zelenej školy“ nie je jednorázový akt dobrej vôle – je to cesta zmeny, vedúca k zdravšej, „zelenšej“ a aktívnejšej škole.

Projekt Zelených škôl, alebo Eco-Schools, iniciovala už v roku 1994 Federácia pre environmentálnu výchovu – Fee, Foundation for Environmental Education so sídlom v Anglicku, ktorá zastrešuje 28 krajín Európy (Feee), JAR, Maroko, Kanadu, Chile a od októbra 2004 je pridruženým členom i Slovensko. Národným koordinátorom pre Slovensko je Mgr. Richard Medaľ, CEA Trenčín. Znak Fee je aj súčasťou zelenej vlajky. Do projektu je v rámci týchto krajín zapojených okolo 12 000 škôl, pričom zelenú vlajku získava v priemere len 10 % z nich.

V minulom školskom roku prebiehal na Slovensku prvý ročník (predchádzal mu pilotný ročník) tejto súťaže základných a stredných škôl. Do projektu bolo na Slovensku zapojených 60 škôl. Zelenú vlajku získalo 48 z nich a medzi nimi aj naša škola. Tento úspech je pre nás o to významnejší, že sme jedinou školou v okrese Liptovský Mikuláš, pričom v celej podtatranskej oblasti je Zelenou školou už len ZŠ Letná v Poprade.

Súčasťou projektu „Zelených škôl“ je realizovať tzv. akčný plán školy, zameraný na zlepšenie environmentálneho povedomia, na zlepšenie ekologického hospodárenia aj prírodného okolia školy. Naša škola sa zamerala v prvom ročníku na zdokonalenie separovaného zberu na škole, na pokračovanie v ozelenovaní interiéru a exteriéru školy, na starostlivosť ekoplochy s jazierkom a bylinnou špirálou, ale tiež na reakcie na aktuálne medzinárodné výzvy, procesy a problémy, týkajúce sa ochrany a tvorby životného prostredia.

Realizáciu týchto aktivít na škole umožnilo i riešenie niekoľkých projektov, a to:

- Projekt Občianskeho združenia Tatry „Zelené areály škôl“, ktorý bol finančne podporený Nadáciou Ekopolis

prostredníctvom finančných prostriedkov spoločnosti Skanska.

- Projekt „Stav ovzdušia, vody, pôdy, krajiny Liptova“ v rámci programu Konto Orange, n.f. „Dajte škole zelenú“.

Okrem projektov významnou bola, je a v budúcnosti bude práca študentov, ktorí svojou prácou, i počas víkendov, pomohli k tomuto úspechu. Taktiež svojím dielom významne prispeli pedagogickí a nepedagogickí pracovníci školy a podpora vedenia školy. Vlajka je nielen možnosťou ukázať verejnosti, že táto škola je v niečom odlišná, jedinečná, ale je to aj záväzok do budúcnosti v započatej zmene pokračovať s hrdosťou majiteľov „Zelenej vlajky“, celosvetového ocenenia práce škôl v oblasti výchovy k ochrane a tvorbe životného prostredia. Prvým krokom je to, že v tomto školskom roku 2006/2007 je naša škola, spolu s ďalšími asi 60 školami SR, školami európskych krajín, ale aj krajín ostatných kontinentov, zapojená už do druhého ročníka projektu „Zelená škola“.

Viac na www.zelenaskola.sk, www.eco-schools.org, www.fee-international.org.

Zo slávnostného vyhodnotenia prvého ročníka za účasti pána Heiko Crosta, šéfa FEE pre Európu

SOUTĚŽ O BRAMBOROVÝ KVĚT VYSOČINY 2006

Dne 19. října 2006 proběhl v Havlíčkově Brodě na odloučeném pracovišti České zemědělské akademie v Humpolci, střední škole již pátý ročník soutěže O bramborový květ Vysočiny 2006. Tato soutěž byla součástí 16. bramborářských dnů pořádaných v Havlíčkově Brodě.

Soutěže se zúčastnilo celkem 7 zemědělských škol. Opačovaně přijeli soutěžit studenti zemědělských škol z Brandýsa na Labem, Březnice, Humpolce a Vyškova – letos poprvé se zúčastnili zástupci zemědělských škol z Benešova, Kostelce nad Orlicí a Klatov. Každou školu reprezentovali dva studenti čtvrtých ročníků.

Dopoledne si se svým pedagogickým doprovodem prohlédli odborné pracoviště Výzkumného ústavu bramborářského, kde je přivítal ředitel ústavu Ing. Bohumil Vokál, CSc., a byli zde seznámeni se způsoby pěstování a testování bramborové sadby pro množitelské plochy a viděli, jakým způsobem se provádí tyto zkoušky. Odpoledne studenti – po krátkém slavnostním zahájení předsedou Ústředního bramborářského svazu České republiky Ing. Františkem Novákem, CSc. – začali soutěžit.

Jako první je čekal test odborných teoretických vědomostí (44 otázek), týkající se pěstování, biologie, mechanizace, ochrany rostlin a historie brambor. Po splnění této teoretické části soutěže čekala studenty část praktická. Na sedmi pracovištích plnili úkoly, které se týkaly stanovení škrobnatosti brambor na Hošpes-Pecoldově váze, poznávání 22 předložených vzorků (choroby brambor, části mechanizace, plevele), mikroskopování škrobových zrn, vypracování grafu na počítači z předložených údajů o plochách,

Soutěž ve škrábání brambor

hektarových výnosech a produkci pěstovaných brambor, překládání odborného cizojazyčného textu do češtiny, určování strojů a strojních součástí používaných při pěstování brambor – a na závěr měli soutěžící oškrabat v časovém limitu 3 minut co největší množství bramborových hlíz v co největší kvalitě.

Ministryně školství Milena Vicenová předává ocenění nejúspěšnějšímu soutěžícímu Janu Bursíkovi

V době soutěžení studentů se pedagogický doprovod zúčastnil tiskové konference k problematice pěstování brambor, následující den všichni společně navštívili seminář o pěstování brambor, který se konal v Havlíčkově Brodě v rámci 16. bramborářských dnů. Úvodem semináře proběhlo vyhodnocení, vyhlášení výsledků soutěže a předání odměn a věcných cen soutěžícím z rukou ministryně zemědělství ČR MVDr. Mileny Vicenové, předsedy ÚBS ČR Ing. Nováka a ředitele VÚB Ing. Vokála.

Na prvním místě se umístil Jan Bursík z Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy v Benešově, na druhém místě Jana Bartošková ze Střední školy zdravotnické a zemědělsko-ekonomické ve Vyškově a na třetím místě Jan Chroust ze Střední školy zemědělské a potravinářské v Klatovech. Na následujících vystoupeních se účastníci dozvěděli aktuální informace týkající se problematiky pěstování brambor tak, jak je prezentovali jednotliví řečníci.

Věřím, že soutěž byla přínosem pro studenty, a že získané vědomosti i dovednosti uplatní i při maturitní zkoušce, která je zanedlouho čeká.

Ing. František Stiller
Vedoucí pracoviště v Havlíčkově Brodě

OPOČENSKÁ ŠKOLA OPĚT VÁNOČNĚ

Ve dnech 2.–3. prosince 2006 v areálu Střední školy Opočno zněly vánoční písničky, vonělo cukroví a svíčky. Jubilejní 10. ročník výstavy „Vánoce v Opočně“ přišlo navštívit mnoho návštěvníků.

Mohli obdivovat nejenom krásnou výzdobu, na které se podíleli žáci společně se zaměstnanci učiliště, ale také vybrat si z pestré nabídky výrobků vystavovatelů a prodejců z Opočna a blízkého okolí. Ti zde nabízeli svíčky, keramiku, čaje, včelí vosk, medovinu, květiny, dřevěné ozdoby, pečivo a mnoho dalších výrobků, spojených s vánocemi.

V sobotu současně probíhal „Den otevřených dveří“. Zájemci o studium na Střední škole Opočno získali podrobné informace a prohlédli si celý areál. V kovárně a dílně strojního obrábění jim žáci předváděli praktické dovednosti.

Letošní výstava svým pojetím, originálními nápady a zejména vysokou návštěvností opět potvrdila své nezapopíratelné místo mezi vánočními výstavami.

Ing. Jiří Mlateček, SŠ Opočno

VÁNOCE BRNĚNSKÝCH ZAHRADNÍKŮ

Již několik let je pro brněnské odloučené pracoviště SOŠ zahradnické a SOU Rajhrad i vánoční období vděčným podnětem pro četné floristické projekty. Smyslem práce zdejších studentů, pod vedením zkušených pedagogů, je přiblížit široké veřejnosti atmosféru svátečních dnů končícího roku ze zahradnického pohledu a přitom i ukázat na nejnovější trendy ve zhotovování vánočních a novoročních aranžmá.

Snahou tvůrců je vždy umisťovat zpracované dekorace do takových výstavních prostor, aby vznikl celek, který se bude těšit obdivu návštěvníků. K realizaci těchto záměrů slouží jak školní víceúčelová budova, tak i mnohé historické objekty města Brna. Lze konstatovat, že výtvoři brněnských zahradníků si v průběhu let vydobily v regionu pevné místo a jsou žádané. Nejinak tomu bude i o letošních vánočních svátcích.

Výstava je tentokrát umístěna ve školním areálu v Bohunicích. Pro zvýšení atraktivnosti doznala rozdělení na 3 části. V první je nastíněn pohled na klasické české Vánoce včetně romantických výjevů z našich pohádek reprezentovaných sněhovou královnou a dalšími bytostmi. Druhá část nám představuje Vánoce v moderním pojetí současnosti

s výtvoři majícími význam jako slavnostní výzdoba bytových interiérů, firemních i společenských místností, hrobů a kolumbárií. Ke zhlédnutí jsou adventní věnce, vánoční stromky, svícny, kytice, závěsy, přízdoby a další doplňky v takových provedeních, jak je žádá trh. Závěrečnou část vyplňuje přehlídka nejlepších prací s vánoční tematikou ze školní soutěže jednotlivců a třídních týmů. V areálu školy zaujal též vícerozměrný betlém a zejména pak předvedení ukázek aranžování a vánoční vazby studentů školy.

Sváteční aranžmá z dílny brněnských zahradníků se však neobjevuje toliko na této výstavě, ale i na dalších místech v Brně. Vysoce hodnoceno je připomenutí adventu v Naději Brno. Ukázky adventních věnců, realizovaných v nespočetných podobách, jak je požaduje dnešek i množství sušených vazeb a dekorací z přírodnin, se těší nebývalému zájmu.

Z každoročního ohlasu veřejnosti lze říci, že brněnským zahradníkům přinese i toto období ovoce obdivu. Ceněna je skutečnost, že vystavované práce přibližují zájemcům floristiku jako velmi atraktivní zahradnický obor. Přínos je i pro samotné studenty. Přímou v praxi si ověřují své znalosti získané v hodinách teorie.

Ing. Jiří Ptáček
SOŠ zahradnická a SOU Rajhrad

STO LET

od založení vysoké školy zemědělské v českých zemích

IV. část

Zprostředkovatelem mnohých formálních i neformálních jednání ve Vídni byl český ministr, krajan při vídeňské vládě. V červnu 1906 po jmenování Beckovy vlády se jím stal dr. Bedřich Pacák. Tento významný český politik se zasloužil o to, že se podařilo dovést jednání o otevření nových odborů na české vysoké škole technické v Praze do zdárného konce. Příznivou okolností bylo jistě i to, že novým ministrem kultu a vyučování byl jmenován Gustav Marchet, profesor Vysoké školy zemědělské ve Vídni. Beckova vláda rozhodla, že veškeré náklady spojené s vybudováním a provozem nově zřízených odborů se budou financovat jen ze státních prostředků.

Výuka na zemědělském odboru byla zahájen počátkem listopadu 1906. Do prvního ročníku čtyřletého studia se zapsalo 48 posluchačů české národnosti a 2 cizinci (Rus a Polák). Ke studiu byli přijímáni pouze maturanti reálných nebo klasických gymnasií. Maturantům středních hospodářských škol byl na vysoké školy zemědělské umožněn vstup až po vyhlášení Československé republiky na základě vládního nařízení z r. 1919, ale za podmínky, že uchazeč o studium složí zkoušky z českého jazyka, matematiky a fyziky na úrovni látky z gymnasií.

Před profesorským sborem české techniky se tyčily dva nelehké úkoly. Doplnit učitelský sbor o vhodné pedagogy pro výuku na zemědělském odboru a pro nově zřizované učitelské stolice s příslušnými ústavy získat vhodné prostory a vybavit je učebními pomůckami a zařízením pro vědecký výzkum.

Počátkem r. 1907 se podařilo profesorskému sboru získat pro zemědělský odbor areál Havlíčkových sadů v Praze na Královských Vinohradech, jehož součástí byla nejen Gröbova vila s přilehlými hospodářskými objekty, ale také 2hektarový pozemek. Podle prvotního záměru měly být na volném prostranství poblíž Gröbovy vily postaveny dvě nové budovy, do níž by se zemědělský odbor nastěhoval. Areál Havlíčkových sadů dokonce navštívili v květnu 1907, při příležitosti návštěvy císaře Františka Josefa I. v Praze, ministerský předseda baron Beck s ministry Marchetem a Pacákem. Gröbova vila s přilehlými objekty měla zemědělskému odboru poskytnout provizorní útočiště do doby, než budou postaveny nové budovy. V listopadu 1908 padla Beckova vláda a jedním z důsledků politických změn bylo

i zastavení realizace novostaveb v Havlíčkových sadech v Praze. Kapacita objektů v areálu Havlíčkových sadů byla nedostatečná, a proto česká technika postupně pronajímala další prostory jinde. Zemědělský odbor byl umístěn celkem v 16 budovách (nebo jejich částech), které se nacházely na Královských Vinohradech, ve Vršovicích, ale také na Novém Městě. V samotné Gröbově vile (je především spojována s existencí zemědělského oboru) byl umístěn děkanát a několik stolic s přivtělenými ústavy a Chemicko-fyziologická výzkumná stanice. V tomto provizoru probíhala výuka až do r. 1936, kdy České vysoké učení technické v Praze dostalo nové objekty v Praze-Dejvicích.

Roku 1907 předložil profesorský sbor pražské německé techniky vídeňskému ministerstvu kultu a vyučování návrh učebního plánu s rozpisem nákladů na zřízení zemědělského odboru při jejich škole. Ministerstvo tento návrh z finančních důvodů odložilo „ad akta“. V r. 1909 se německá technika obrátila na ministerstvo s novým návrhem, aby byla povýšena německá akademii v Děčíně-Libwerdě na zemědělský odbor, který by k ní byl přičleněn. Tento návrh zrealizovala až československá vláda r. 1921, která německou zemědělskou akademii v Děčíně povýšila na zemědělskou fakultou pražské německé techniky. V r. 1945 byla tato fakulta spolu s pražskou německou technikou uzavřena.

V prosinci 1908 se obrátil na ministerstvo kultu a vyučování Zemský výbor v Brně se žádostí, aby byla také v Brně založena vysoká škola zemědělská. Rozhodnutí ministerstva z r. 1909 bylo i v tomto případě odmítavé. Moravané předložili další návrhy, ale k založení Vysoké školy zemědělské v Brně došlo na základě zvláštního zákona teprve r. 1919 poté, co byla povýšena táboreské akademie na vysokou školu a přeložena do Brna.

Zemědělský odbor v Praze měl v rámci centralizované České vysoké školy technické výsadní postavení. Formálně byl jednou z fakult, ale prakticky byl díky svému zaměření zvláštním subjektem. V zápise ze zasedání profesorského sboru české techniky z 9. 7. 1918 je uvedeno: „Naše vysoká škola reprezentuje vlastně vysoké školy dvě – technickou a zemědělskou“. Pražský zemědělský obor byl takto vnímán i zemědělskou veřejností. V písemných materiálech je často označován jako „Vysoké učení zemědělské“. Tento jeho zvláštní statut byl také jedním z důvodů, proč se v r. 1918

při přípravě reorganizace České vysoké školy technické vážně uvažovalo o jeho úplném osamostatnění. Organizační výbor v lednu 1919 doporučil rozdělit techniku na samostatné vysoké školy se samostatnými profesorskými sbory, které by spojoval společný název, rektor a senát. Ve výčtu škol nebyla uvedena vysoká škola zemědělská.

Na zasedání profesorského sboru české vysoké školy technické dne 7. 10. 1919 přednesl děkan prof. J. Kopecký stanovisko učitelského sboru zemědělského odboru: „Zemědělský odbor se bude dožadovat, aby byl vybudován v důsledku resoluce Národního shromáždění za autonomní fakultu, jako vysoká škola zemědělská v rámci techniky“. Proto, když přijala československá vláda dne 20. srpna 1920 své rozhodnutí o nové organizaci pražské české vysoké školy technické, byla v seznamu škol uvedena jako jedna ze samostatných fakult také „Vysoká škola zemědělského a lesního inženýrství při Českém vysokém učení technickém

Budova Českého vysokého učení technického

v Praze“. Počátkem r. 1920 se také podařilo získat pro školu po mnohaletém úsilí školní zemědělský statek poblíž Prahy v Uhřetěvsi, čímž se usnadnila praxe studentů a zemědělský výzkum. Samostatná Vysoká škola zemědělská v Praze byla zřízena v r. 1952.

Ing. Ctírad Růžička, Praha

Před 70 lety vyšlo z prostor redakce sídlící v Domu zemědělské osvěty v Praze první číslo časopisu Zemědělská škola

NA CESTĚ K ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLE

Z historie zemědělského pedagogického tisku u nás

IV. část

Dodatek k vývoji časopisu Zemědělská škola

V předcházejících třech číslech jsme vás postupně seznamovali s historií zemědělského pedagogického tisku. Začali jsme prvním časopisem, který se zabýval výhradně zemědělských vyučováním – čtvrtletníkem Land- und forstwirtschaftliche Unterrichts-Zeitung. Byl založen v r. 1887. Posledním, prozatím, je časopis Zemědělská škola, který začal vycházet v r. 1936 – od r. 1993 s rozšířeným titulem Zemědělská škola – Pôdohospodárská škola. Ale vraťme se na začátek.

„Původní, Zemědělská škola vycházela bez přerušení 15 let (1936–1950, tj. včetně let válečných), a to jednak jako stálá příloha měsíční revue Zemědělský pokrok (kolem 200 výtisků), jednak (od 6. čísla 1. ročníku) také ve formě samostatného separátu (asi 200 výtisků). Čtila kalendářní rok – nikoliv školní rok – vycházela tedy včetně hlavních prázdnin. Rozsah v období válečném a poválečném poměrně často klesal z původních 8 stran na 4, v ojedinělých případech i na 2 strany (zaznamenáváme rovněž občasné spojení dvou – výjimečně i tří čísel). Poslední číslo nese datum prosinec 1950.

Zemědělská škola – vzdor mnoha překážkám – za těch 15 let nepochybně pozitivně ovlivnila vývoj našeho zemědělského školství. Oceňuje to např. významný chrudimský pedagog, tehdy také docent Pedagogického semináře a „stálý odběratel a čtenář měsíčníku Zemědělský pokrok“ Ing. dr. J. Morávek. U příležitosti ukončení 10. ročníku ZŠ (ročník XI, č. 2, s. 31–32, 1946) mimo jiné píše: „...Právem se tvrdí o knihách, že jejich hodnotu lze posoudit podle toho, jak dalece i později lákají čtenáře k opětovné četbě. To platí i o odborných knihách a časopisech. Radostně můžeme konstatovat, že Zemědělská škola patřila vždy mezi takové časopisy“. V jeho konkrétním případě, jak dodává, všechny ty svázané sešity Zemědělské školy „jsou častěji na pracovním stole než v polici knihovny, a to nezřídka i starší ročníky“.

K programu časopisu se vyjadřuje následovně: „...samostatné články byly roztrženy podle témat, zvláště z oboru zemědělské pedagogiky a zvláště z metodiky a didaktiky zemědělského vyučování a poradenství vedle zemědělské sociologie, výstavnictví apod. Pro sledování speciálních otázek organizačních byly též psány aktuální příspěvky

z organizace, správy a legislativy zemědělského školství a vyučování...“ V kratších zprávách a přehledech byla čtenářská obec soustavně upozorňována na předpisy významné pro zemědělské školství, z nichž důležitější byly mimo to komentovány v samostatných článcích. Pravidelně bylo referováno i o různých akcích zemědělského školství domácího i zahraničního, včetně sovětského i západoevropského... Zvláštní pozornost byla vždy věnována odborným knihám a odborným časopisům, přičemž redakce nejen upozorňovala na důležité články, nýbrž v pozoruhodných případech je i citovala... Je přirozené, že nemohlo býti zařazeno vše, o čem by snad býval zájem a co by bývalo více táhlo a tím získalo i více (dočasných) příznivců. Tak např. ve věcech osobních byl časopis příkladně zdrženlivý. To bylo vkusné i účelné; je totiž vyloučeno, aby při omezených možnostech Pedagogické společnosti zemědělské byl každý člen a příznivec veden v takové evidenci, jak by si zasloužil; proto, než snad na někoho při významné příležitosti zapomenouti, raději si stanovit (jak učinila redakce Zemědělské školy), že osobní věci kromě nekrologů budou zásadně pomíjeny...“ Tolik z vyjádření dr. Morávka.

V lednu 1951 vychází 1. číslo Zemědělské školy označené jako I. ročník, vychází však pouze do června. Tzv. II. ročník začíná opět v lednu 1952 s odkazem na reorganizaci ministerstva zemědělství a s ní spojenými změnami v řízení zemědělských škol. Obdobné posuny v označování ročníků způsobily, že v současném titulu je uveden ročník 69, i když časopis Zemědělská škola už vychází 70 let. Tato čísla však pro význam časopisu zase nejsou tak podstatná.

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁŘSKÁ ŠKOLA		Kč 15,-
		4 prosinec 2005-6 68. ročník
OBSAH (English summary see page no. 31)		
Celkové hodnocení prezentace odborných sdělení	2	
Mezinárodní centrum odborného vzdělávání pro novou venkovskou praxi	3	
Modernizace, inovace, reorientace	4	
Školní rozhledávková správa informací	6	
Ředitel jako symbol	8	
Semestr pro cvičení učitelů	9	
Interní psychologické služby	11	
Význam informačních a komunikačních technologií v zemědělském vzdělávání	13	
Environmentální vzdělávání v Japonsku	14	
Informační servis	16	
Také sme byli na praci v Leonardu	17	
Mimoškolní úspěšnost školního státního závěrečného přijímacího zkoušení	18	
Podpora technického vzdělávání	19	
Nositelé a nositelky v dělnictví a v zemědělství	20	
Soužití a komunikace v školní praxi	21	
Výukové úspechy žáků školských učeben	22	
Osobnost učitelů	23	
Hábitusová jazyka v SOUP Školy	23	
Jaká je současná lesnická škola v Trenčíně	24	
85 let rybníkářského školství v Česku	24	
80. výročí odborného hospodářského školství	26	
Josef Pátek	28	
Poslední setkání na stroji	29	
Chystání se pěstí tradiční	31	
Contents	31	

„Třetí zlom“ nastal v r. 1991, kdy vydávání časopisu převzaly samotné zemědělské školy (prostřednictvím svých sdružení) a některé vzdělávací instituce. Poslední změna se uskutečnila od školního roku 2002–3, kdy se vydavatelem stal Ústav zemědělských a potravinářských informací ve spolupráci s Agroinstitutem Nitra.

Hodnocení ponechejme ještě na roky pozdější.

JR, akr

FLORISTÉ V NIZOZEMÍ

Ve dnech 6.–10. října 2006 se v nizozemském Nieuwegeinu (nedaleko Utrechtu) konal jubilejní 50. kongres FEUPF (FEUPF je Evropská federace profesionálních floristických svazů, která byla založena v r. 1956 a sdružuje 14 evropských zemí).

Kongresu se zúčastnili představitelé profesionálních floristických svazů včetně zástupců České republiky, dále byla zastoupena Evropská komise apod. Na jednání vystoupili přední evropští odborníci v oblasti floristiky (R. Steinmann, prezident FEUPF, prof. H. Gianotten, dr. T. Zwitserlood,

generální sekretář FEUPF). Jejich příspěvky byly zaměřeny především na výchovu budoucích zákazníků ve floristické oblasti, neboť tato skýtá poměrně značný potenciál.

Za Českou republiku se jednání účastnili zástupci obou svazů v naší zemi aktivně působících – Svazu květinářů a floristů a Svazu floristů Čech, Moravy a Slezska. Prvně jmenovaná organizace na kongresu oficiálně požádala o přijetí do FEUPF a v případě kladného vyřízení žádosti zřejmě nahradí dosud kandidátský Svaz floristů Čech, Moravy a Slezska.

Součástí kongresu byla soutěž mladých floristů EURO-FLEURS 2006, které se účastnilo celkem 14 vítězů národních kol. ČR byla zastoupena loňskou vítězkou Mistrovství ČR ve floristice, které bylo organizováno SFČMS ve spolupráci se Soukromou střední zahradnickou školou managementu a obchodu v Hradci Králové, jíž je žákyní. Soutěž sestávala celkem ze šesti disciplín (např. Nizozemí = země vody – aranžmá z řezaných květin, národní identita – kvě-

tinový šperk, 400 roků Rembrandta van Rijn – aranžmá z květů). Česká zástupkyně obsadila s dalšími 10 účastníky čtvrté místo, vítězem se stal soutěžící z Maďarska před norským a rumunským zástupcem.

Více informací včetně fotografií soutěžních prací lze nalézt na webových stránkách www.feupf.com.

Dr. Vladimír Krieg
MŠMT ČR

KLÍMA ŠKOLY A KLÍMA TRIEDY

Recenze pedagogické publikace

Publikace „Klíma školy a klíma triedy“ profesora Ericha Petláka osloví zejména ty učitele, kteří mají zájem zkvalitnit svou výchovně vzdělávací práci v prostředí školy a v kolektivu třídy a to tak, aby se žáci cítili v jejich škole dobře a bezpečně. Jen v takovém vzdělávacím prostředí je možné kvalitně rozvíjet sociální, citovou a poznávací složku osobnosti žáků. Více se věnovat žákům, hovořit s nimi a znát jejich názory na klíma třídy, na jejich pobyt ve škole a na školní vzdělávání a přispět k symbióze všech činitelů, kterých se práce školy týká – to je základem zlepšení sociálního prostředí ve škole.

Klíma školy a třídy je fenomén, který dokáže učitel přímo ovlivnit. Budoucí i současní učitelé naleznou doporučení, jak postupovat, z čeho vycházet a jak řešit situace každodenního setkávání žáků a učitele optimálním způsobem. Právě proto, že obsah publikace nezůstává na úrovni akademických poučení, ale má přímou vazbu na školní praxi – na práci samotného učitele, je text publikace velmi inspirativní. Přínosem je, že učitel, který chce situaci zlepšit, nalezne v publikaci dotazníky a posuzovací škály k účelu vlastního zmapování atmosféry školy, třídy, své vlastní práce či spolupráce školy a rodičů.

V publikaci zveřejněná klasifikace osobnosti žáka a učitele má informativní a komparativní hodnotu pro samotného učitele, který se bude sociální atmosférou zabývat, pomůže mu sociální situaci ve třídě lépe poznat, uvědomit si ji a také pojmenovat. Důležité je, že autor upozorňuje učitele na známý „haló efekt“, který má dopad na učitelovo mínění o žákovi a na výchovně účinný jev, se kterým se setkáváme ve škole: „status dobrý žák“ a „status špatný žák“.

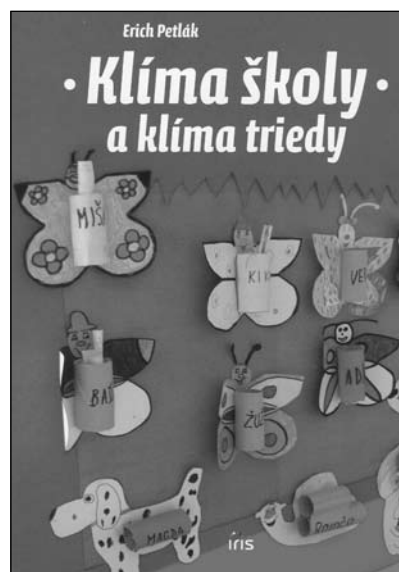
Autor hodnotí klíma školy jako pozitivní, pokud jsou žáci spokojeni s výukou a jejím průběhem. Toto hledisko silně ovlivňuje objektivita učitelova hodnocení žáků. Inovativní

vyučování – zaměřené na aktivitu žáků, na týmovou práci, na využívání různých organizačních forem práce, přispívá k zlepšování sociálních vztahů mezi žáky a k rozvoji jejich samostatného myšlení a kreativity. Neformální přístup učitele k žákům hodnotí pozitivně žáci i jejich rodiče. Zvláště tehdy, je-li si učitel vědom toho, že dobrý učitel má nejen vzdělávat, ale i vychovávat. Škola a její vedení je kladně hodnoceno, pokud spolupracuje se sociálními partnery, s rodiči, organizuje různé akce pro žáky mimo vyučování apod.

Žák by měl mít pocit, že škola je pro něj místem rozvoje, že má pro jeho život význam, že se v ní stále něco děje, že je jeho momentálním středem světa.

PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.
Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze

Zájemci si mohou publikaci Erich Petlák: Klíma školy a klíma triedy, Bratislava, Iris, 2006, 120 s., ISBN 80-89018-97-1 objednat na: iris-knihy@iris-knihy.sk

VÝLOV SELIBOVSKÉHO RYBNÍKA

Na pozvání pana ředitele Střední rybářské školy a Vyšší odborné školy vodního hospodářství a ekologie Ing. Miroslava Mertena jsem přijela do Vodňan, abych se podívala na výlov rybníka. V předposlední říjnové ponděli byl v plánu výlovu Školního rybářství Protivín Selibovský rybník. Selibovský rybník – kousek od populárního Tálinského, se rozkládá mezi městy Písek a Protivín. Pan ředitel se stal tím nejzasvěcenějším průvodcem.

Rybník hlavní

Rybníky dělíme z hlediska hospodářského na několik skupin. Jsou to plůdkové výtažníky, kam se vysazuje váčkový plůdek (pokud to jsou předvýtažníky, tak na 3–5 týdnů), v plůdkových výtažnících prožívá plůdek první rok života zpravidla do podzimu (nebo do jara), pak se plůdek přeloví a vysazuje do výtažníků. To už jsou větší rybníky, a na konci druhého roku se z plůdku stává násada. Plůdek v prvním roce dorůstá 3–5 dkg, násada ve druhém roce dosahuje váhy 30–50 dkg. Násada se po té vysazuje do těch největších rybníků, které se jmenují rybníky hlavní, a ty se nasazují na tržní rybu. Podle velikosti a podle povodí se nasazují na jeden případně na dva roky. My rybáři říkáme na dvě horka, pro nás má význam léto – horko. Selibovský rybník, u kterého se nacházíme, je rybník hlavní.

Kdo je to „strojič“?

Výlov rybníka trvá běžně jeden den, výlov těch větších dva dny, ale také týden. U jednotlivých rybníků se samozřejmě trochu odlišuje, i když základní postup je stejný. (My jsme sledovali výlov tržní ryby, a protože se psalo datum 23. října, znamenalo to, že za dva měsíce a jeden den čeká ryba „krutý osud“.)

Na vlastní výlov je třeba rybník řádně připravit nejen na přesně určený den, ale také na hodinu výlovu, což není jednoduché – rybník se musí tzv. „přistrojit“. Pracovníku, který to má na starosti, se říká „strojič“. U velkých rybníků mohou být strojiči dva. Střídají se, službu mají i několik nocí. Co to znamená, že se rybník přistrojí? Rybník se spouští tak, aby v den výlovu tam bylo tak akorát vody. Ani ne moc, aby bylo možné rybu slovit, a ani ne málo, aby ryba netrpěla. Má to určité úskalí, v případě teplého počasí může ryba padnout (uhyne v důsledku nedostatku kyslíku). Dole na konci schodů vidíme zapíchnutý kolík. Je to značka pro strojiče, která ukazuje, o kolik zapadá za hodinu voda, aby si mohl vypočíst, jak má rybník „táhnout“ – rybník, když se spouští, tak se tzv. táhne. (Když se napouští, tak se nahání.) Rybník se tak táhne, aby se přistrojil a na určený den byl připravený. Podle velikosti rybníka se nádoby (to je náradí a kádě) dává den předem, nebo v den výlovu.

Jak se rybník spouští? Rybník má výpustní zařízení a je jich několik druhů, např. požerák, čap (to je takový špunt, který se vytáhne z roury).

Co je to požerák?

Je to výpustní zařízení, zpravidla betonová (dříve dřevěná) šachta vybavená jednou, či dvěma řadami dluží, jejichž výška vymezuje výšku vodní hladiny. Dvojitý požerák (se dvěma řadami dluží) umožňuje odpouštět podle potřeby v průběhu roku spodní, či vrchní vodu. Při vypouštění rybníka se postupně vyjmou všechny dluže. Vypouštěná voda prochází mřížkou bránící úniku ryb. K dokonalému odvodu vody, a hlavně, aby ryba bez problému sešla do loviště a nezůstávala ležet na blátě, je dno rybníka vybaveno systémem stok. Postranní stoky tzv. perutě ústí pod ostrým úhlem do stoky hlavní, která ústí do loviště a následně do výpustního zařízení, které je v nejhlubší části rybníka. Zpevněné rovné místo, kam se umísťují kádě, se nazývá kádiště.

V posledních 50 letech, jak se práce mechanizovala, se kádiště rozšiřovala, což bylo nutné pro použití mechanizace výlovu – budovaly se tzv. sjezdy, aby bylo možné rybu nakládat přímo na auto na kádišti. Kádiště směrem do rybníka přechází v loviště, což je nejhlubší místo, kam se soustřeďuje ryba při výlovu. Mezi kádištěm a lovištěm je tzv. lávka. Z ní dříve vydávali dva rybáři kesery z nevodu (ze sítě).

Tato namáhavá práce byla později nahrazena mechanickým keserem, který jejich práci usnadňuje a výrazně urychluje. Vydává rybu na tak zvanou třídičku.

Vedle lávky vyčnívající jakési kolíky, to jsou „punty“, ke kterým se síť připevní, připuntuje. A nevod se jadrí, což znamená, že ryba se soustřeďuje pro lepší nabírání mechanickým keserem.

Pěšáci a hajní

Za úsvitu ráno přichází „fšparta“, postaví nádoby, rozdělá nevod – tak říkáme síti. Když se loví tržní ryba, nazývá se síť nevod, když je to na plůdek nebo násadu, je to vatka. Rozdíl je dán celkovou velikostí a velikostí ok.

Nevod má po stranách dvě žezla (okrajové dřevce), na ně jsou upevněna lana (po rybářsku „provázek“), kterými vedou baštýři síť při zátahu a přidržují je tak, aby se ryba nabrala. Třeba hlídat, aby se spodní žín opatřená olůvky nezařízla do blata nebo, ani aby nešla nad rybou. To je metoda staletí stará a používá se pořád. Mezi žezly je síť, jejíž jádro pojme několik centů ryb. Zatímco na dolní straně je již zmíněná spodní žín s olověnými zátěžemi, při hladině přidržuje síť horní žín opatřená plováky. Od žezel jsou navázány provázky, za něž při zátahu táhnou rybáři. Na straně rybníka (na bahně) táhnou tzv. pěšáci (zpravidla omladina), u hráze pak „hajní“, zkušenější baštýři. Práce pěšáků není vůbec jednoduchá. Není snadné v hlubokém bahně se ve vysokých botách jen pohybovat, natož pak táhnout těžkou sítí s rybou. V nejhlubších místech jsou zapotřebí tak zvané kalhotové gumové boty.

V zájmu šetrného zacházení s rybou se do loviště připouští čerstvá voda bohatá kyslíkem. Proti tomu, aby ryba nevyra-

zila proti střihu, je mnohdy nutné přítok přeplovit. Nevod po zátahu je přitážen ke kádišti, tam se zjadrí a probíhá vydávání ryb. Přednost mají ryby choulolistivé a nejchoulolistivější. Těmi jsou marény, candáti, štiky a další vedlejší či doplňkové druhy, tedy ty ryby nejmenší. Pak přijde na řadu kapr. I toho je zapotřebí třídit na kapra „výběr“ nad 2,5 kg, kapra jedničku a další nižší hmotnostní kategorie. Roztřídněná ryba se pak váží a nakládá do přepravních beden na nákladní auta a odváží na sádky, kde se ryba vysádkuje a vyčká zde až do předvánoční distribuce.

Hořííí!

Když rybáři svou úrodu doloví a veškeré ušlechtilé druhy ryb jsou naloženy, zavolá vedoucí lovu „porybný“ – „hoříí“. To je pokyn pro vyčkávací sportovní rybáře „čapíky“, že mohou dolovit zbytek. Zpravidla doloví jen nástražní druhy ryb, které jsou v rybníce vnímány jako ryby plevelné a snižují produkci hlavních druhů ryb. Jejich množství rybníční hospodáři regulují vysazením dravých ryb, pro něž jsou základní potravou.

Víte, rybařina je nejen jedním z nejstarších lidských řemesel, ale dodnes si zachovává svou ojedinělou výjimečnost. Nenajdete jiné srovnání. My vlastně zabezpečujeme pro většinu občanů tohoto státu jednu večeři v roce a pro řadu z nás večeři nejslavnostnější. To je na jedné straně povznášející, ale z druhého pohledu nám může přijít líto, že my kolem rybníků běháme tři roky, aby kapr dorost té správné vánoční velikosti, a pak nám naši produkci národ během zhruba dvou hodin sní a můžeme začít znovu.

Tak ať všem lidem dobré vůle náš kapr, a to nejen o vánocích, chutná – vždyť přispívá k našemu zdraví!

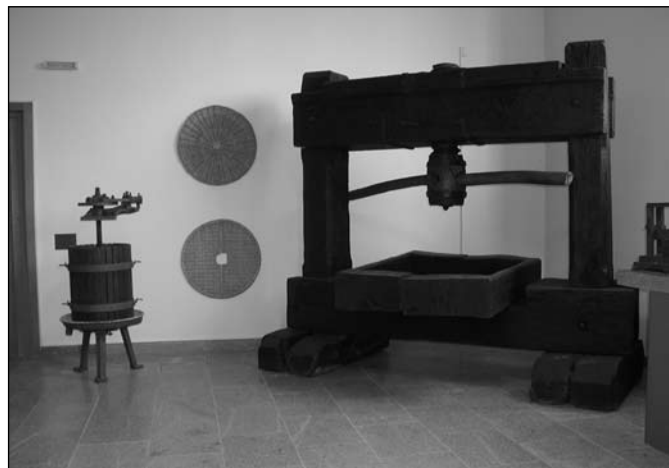

O VÍNU

Podnětná výstava v Národním zemědělském muzeu v Praze

Využijte poslední měsíc k návštěvě výstavy „O vínu“, která nabízí široký pohled na historii, ale i současnost, českého a moravského vinařství. Výstava, která trvá do konce tohoto roku, volně navazuje na výstavní projekt „Kde se pivo vaří“ a názorně představuje oba nápoje související s naší kulturou, s naším stylem života. Výstavu připravila pobočka Národního zemědělského muzea ve Valticích na jižní Moravě.

Představuje nám vinařství jako tradiční zemědělské odvětví, přibližuje postupy pěstování vinné révy od počát-

ku po současnost, uvádí její botanickou klasifikaci a rozšíření, technologii výroby a zpracování vína. Seznámí nás s jednotlivými kategoriemi vína, jeho archivací, degustací a servírováním. Pozornost je také věnována vínu jako významnému symbolu lidské kultury, náboženství, umění, lidových obyčejů a slavností.

Prohlédneme si všechny důležité produkty a nástroje používané při výrobě vína – a přes exponáty, obrazy a fotografie dojdeme do stylizovaného vinného sklípku. Domů si můžeme odnést kvalitní „Muzejní víno“.

80 LET DOMU ZEMĚDĚLSKÉ OSVĚTY

Ústav zemědělských a potravinářských informací a Česká akademie zemědělských věd uspořádaly dne 23. listopadu 2006 při příležitosti 80. výročí otevření Domu zemědělské osvěty odborný seminář „Úloha vzdělávání a osvěty v evropském agrárním prostoru“.

Celodenní program se konal pod záštitou ministryně zemědělství Mileny Vicenové a primátora hlavního města Prahy Pavla Béma v nově rekonstruovaném Velkém sále ÚZPI Praha.

Mezi vzácné hosty patřila PhDr. Eva Pavlátová, dcera dr. Edvarda Reicha, zakladatele Domu zemědělské osvěty. Zasvěceným průvodcem jí byl Ing. Josef Rozman, zemědělský historik a publicista.

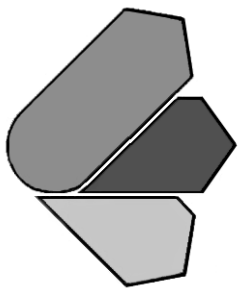
Se slavnostními úvodními projevy vystoupili: ministryně zemědělství MVDr. Milena Vicenová, předseda ČAZV a rektor ČZU Praha prof. Jan Hron (první zleva), ředitel ÚZPI Ing. Josef Vozka (třetí zleva) a Ing. Jiří Stehlík, ředitel Odboru výzkumu a vzdělávání MZe ČR (vpravo).

Agroinštitút Nitra zastupovala také Ing. Mária Miková, která předala řediteli ÚZPI Ing. Josefu Vozkovi plaketu jako ocenění spolupráce mezi oběma organizacemi.

CONTENTS

Creative youth from countryside in the Agroinštitút in Nitra Bunch and wreath-making competition	2
General meeting of the Association Three years of joint activities	3
Forestry education system in Québec in Canada.....	4
On problematic teaching at secondary agricultural schools ...	6
A Complex specialised didactic excursion One of the methods of making the teaching process more effective	8
The application of erosion-control measures in vulnerable areas	9
Schools of countryside rehabilitation and countryside community schools	12
Information service Representation of the European Commission in the Czech Republic	13
LEADER in the Finnish countryside	13
Two years after accession to EU From a congress of nongovernmental organisations of the EU new member countries – Part II	14
Evaluation of Leonardo da Vinci Project	16
Foresters from Trutnov district in the Pyrenees Experience gained on the basis of international projects....	17
Life on a demonstration farm Description and role of the Demonstration Farm in Poděbrady	18
„Green Flag“ in Liptov Project Eco-Schools	21
The competition Potato Flower of Vysočina 2006	22
The Opočno School in Christmas style again	23
Brno horticulturists' Christmas	23
One hundred years from the foundation of University of Agriculture in Czech Lands – Part IV	24
On the way to Zemědělská škola (Agricultural School) From the history of agricultural pedagogic press in this country, Part IV	25
Florists in the Netherlands	26
The climate of a school and the climate of a class A review of a pedagogic book	27
The fishing of Selibovský pond	28
On wine An interesting exhibition in the National Agricultural Museum in Prague.....	30
House of Agricultural Extension Opened 80 years ago.....	30

ÚZPI PRAHA

47816
ISSN 0044-3875

První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936. Časopis byl nejdříve volnou přílohou měsíčníku Zemědělský pokrok, brzy ale začal vycházet samostatně. V r. 1991 jeho vydávání převzaly zemědělské školy (všech stupňů) a některé vzdělávací instituce. I po rozdělení Československa zůstává časopis společným pojítkem zemědělského školství v České republice a ve Slovenské republice.

Od školního roku 2002/2003 se dohodl dosavadní vydavatel – Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství – s Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha o poskytnutí práva vydávat časopis a používat titul Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Vydávání časopisu se tak vrací do prostorů, odkud před 70 lety vyšlo první číslo Zemědělské školy, a kde také v tehdejší „Domě zemědělské osvěty“ sídlila redakce.

Časopis je určen pedagogickým pracovníkům i studentům, výzkumným a odborným pracovníkům, všem organizacím zabývajícím se zemědělským školstvím a vzděláváním i jednotlivcům působícím v oblasti tohoto zájmu.

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

VESELÉ VIANOČNÉ SVIATKY

VESELÉ VÁNOČNÍ SVÁTKY

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 227 010 439, fax: 227 010 119, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel., fax: 037/791 02 24, e-mail: palenikova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Gabriela Páleníková

www.agronavigator.cz

Časopis vychází desetkrát ročně (září – červen), cena jednoho výtisku je 15 Kč, roční předplatné 150 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZPI Praha

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., IVP ČZU Praha;
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR; Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha; Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České Budějovice; Ing. Jan Kot, ISS Cheb;
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra;
Mgr. Drahomíra Kučírková, CSc., KPP SPU Nitra; PhDr. Dana Linhartová, CSc., ICV MZLU Brno; Ing. Tibor Masár, PhD., MP SR Bratislava;
Ing. Josef Matoušek, MZe ČR; Ing. Mária Múdra, ZSŠP Rakovice; prof. Ing. Milan Slavík, CSc., IVP ČZU Praha; PhDr. Pavel Sýkora, MZe ČR; Ing. Jan Vajs, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora